

ህዝባዊ ደሞክራሲ

አብ ከክልተ ወርሒ ዝሕተም ወግዓዊ ልሳን
ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓድነት ኤርትራ
(ደግሓኤ)

ቅጽ 03 ቁጥር 11

ሚያዝያ 2016

ትሕዝቶ

- **ርእሰ-ዓንቀጽ፡**

አብ መስርሕ ከባቢ ፍርቂ ዘመን ጃንዳዊ አመራርሓ //ሀ.ግ.ሓ.ኤ./ ስርዓት ህግደፍ መራሕትና እምበር መምርሒና ዘይፈልጥ ብራዕዲ ዝተጠቐሰ ልምዳዊ ፖለቲካዊ አምልኮ፡

- **ብመትከል ዘይግራሕ ፕሮፖጋንዳ ካብ ዝሃንጸ ዘደናግር ይበዝሕ፡**

- **ሰራሓተኛታት፡ ፍርያት ዕዮን መሰላትን አብ ናይ እዋና ኤርትራ፡**

- **ናይ አንበብቲ ዓምዲ፡**

- ሰራዊት ህግደፍ ምጃኑ ካብ'ዚ ንላዕሊ መረጋገጺ የለን፡ ብሰመረ ካብ ደቡብ አፍሪቃ
- እቲ ናታሰ ንሓማታ፡ ብመዓዛ ብስራት
- ተኸተልቲ ህግደፍሲ መዓስ ኮን እዮም ካብ ሕማቕ ተግባራት መራሕቶም ዝማሃሩ። ብለተብረሃን ገዛኢ
- ፖለቲካዊ ግንባራት ሎሚስ መለሳ ቆሎ ጥጥቕ ኮይኑ፡ ብመሓመድ ብርሃን

E-mail:- hidemocrasi@yahoo.com

ርእሰ-ዓንቀጽ

አብ መስርሕ ከባቢ ፍርቂ ዘመን ጃንዳዊ አመራርሓ /ሀ.ግ.ሓ.ኤ/ ስርዓት ህግደፍ መራሕትና እምበር መምርሒና ዘይፈልጥ ብራዕዲ ዝተጠቐሰ ልምዳዊ ፖለቲካዊ አምልኲ

ንሕማቕ ድዩ ንጽቡቕ አብ ደቂ-ሰባት ዝረኣ ጠባያት ስድራ ቤታውን ከባቢያውን መሰረትን ጽልዋን አለዎ። ካብ ብህጻንነቱ ብጽቡቕ ስነ-ምግባርን ግሉጽነትን ተሽሰኩሱ ዝግበዩ ሰብ፡ አብ ሓደ አጋጣሚ ነቲ ዝለመደ ገዲፉ ብድድ ኢሉ ብዘይ ጭቡጥ ምክንያት አንፈት ጥፍኣት አይክተልን። ምሉእ አካላውን ስነ-እእምሮአውን ጥዕና ወኒኑ ክንሱ፡ ብጉድለት አተአላልያ ወይ አተሃናንጻ ነብሰ ምትእምማን አጥፊኡ ዝግበዩ ወይ ስነ-ምግባር ብዝጎደሎ ከም ቃሕታኡ ብስድነት ዝባጽሐ ህጻን ከኣ ብአንጻሩ፡ አብ ሓደ አጋጣሚ ብድድ ኢሉ፡ ጥዑይ ቅቡል አተሓሳስባ ዘለዎ ሓላፍነታዊ ዜጋ ክኸውን፣ ከም ኩሉ ሰብ ማዕረ ምኃኑ ተቐቢሉ ርእሰ ምትእምማን ከሕድርኻም አንፈት ሓድነትን ምዕባለን ክክተል ከቶ ዝከአል አይኮነን። ምክንያቱ መሰረት ቅቡል ስነ-ምግባርን ነብሰ ምትእምማንን ናይ ደቂ ሰባት፡ አብ ግዜ ህጻንነትን ካብ ስድራ ቤትንዩ ዝጅምር። አብ ህጻንነቱ ብጽቡቕ ተገራሖ ዘይግበዩ ህጻን፡ ንዓቕሚ አዳም ምስ በጽሖ መኸርካ ምሂርካ ቅኑዕ አንፈት ከተትሕዞ ምፍታን ከበድዮ። ንምእራሙ ንምግራሖ እንተተጻዕረውን ብተግባር ዝርከብ ውጽኢት ምሉእ አይከውንን።

ካብ ስድራ ቤታዊ አተሃናንጻ፡ ናብ ፖለቲካዊ አረኣእያን ምልመላን ምስ እንሰግርውን ተመሳሳሊ ነገር ኢና ንረክብ። አንጊሁ አብ ሰባት ዘይኮነ አብ ከዐውቶ ዝወፈረሉ ዕላማን መስመርን ከምኡውን አብ ወሳኝነት ህዝብን ልዕልና ግዝአተ ሕግን ዓሚቕ አፍልጦ ዝጨበጠ ተቓላሳይ፡ መድረኽ ክንዲ ዝተረረ ይትረር፡ ግዜ ክንዲ ዝነውሐ ይንዋሕ፡ መስዋእቲ ክንዲ ዝበዝሐ ይብዛሕ ወትሩ ነብሰ ምትእምማን አለዎ። ናተይ ኢሉ ዝአምነሉ ፖለቲካዊ መንነት ስለ ዝወነነ ገጽ መራሕቲ አይርእን። ዝተባህሉ ብዘይ ሕቶን ርእይቶን ሰማዕን ተግባርን አይከውንን። መንነቱ አጥፊኡ ናይ መራሕቱ መንነት ክለብስ አይመሳሰልን። ዝአምነሉ ፖለቲካዊ መስመር ከይብረዝ ከይዕጽፍ፡ ዝተኸሎ ሕጊ ከይጠሓስ ደኣምበር፡ ልዕለይ ዘሎ መራሒ እንታይ ይብላኒ ኢሉ አይሸቐረርን።

ብአንጻሩ ብሰናይ ምርጫ ኩሉ ውልቃውን ስድራ ቤታውን ዋኒኑን ወንዚፋ፡ ንስለ ሃገራዊ ነጻነት ህዝባዊ ሓርነት ህይወት ክኸፍል ተጋዲሉን አብ ፈታኒ ዓውደ ግንባር ተሰለፉ ክነሱ፡ አንጊሁ እንታይ ፖለቲካዊ አረኣእያ ወይ ስነ-ሓሳብ ንምዕዋት ከም ዝቃለስ ብግቡእ ዘይርዳ፡ መንነቱ መራሕትኻን ናይ ፖለቲካ ፈላጣትን ኢና ብዝብሉ ሰባት ተመዚዑ፡ ሃናጺ ሓሳባት ከመንጩ ከምዘይኸእል ነብሱ ዘዕገበ ሰብ ድማ፡ ገጽ መራሕቱ አትኩሩ ክርኢ ድፍረት የብሉን። ዝበሃሉ ይስመዕን ዝተኣዘዙ ይትግብር ደኣምበር፡ ስለምታይ ከመይ ብከመይ ኢሉ አይሓትትን። ንዘይዓገበሉ ጉዳይ ክቃወም ትብዓት የብሉን። ዋላ ንዝሓር ርእሱ ለኪምዎ ዝጠፍእ መምርሒ ይኹን ሕራይ ኢሉ ካብ ምፍጻም ድሕር አይብልን። ምክንያቱ ካብ እንክብገስ ናይ ገዛእ ርእሱ ፖለቲካዊ መንነት ወይ መርገጽ አጥፊኡ አብ ምሕረት ካልኣት ስለ ዝወደቐ።

መሰረት ናይዚ ሕጂ አብ ደገፍቲ ጉጅላዊ ህግደፍ ንዕዘበ ዘለና ከኣ፡ “ቆልዓ ብንእሱ ቆርበት ብርሑሱ” ከም ዝተባህሉ፡ አንጊሁ ብመደብ ዝተኣታተወን ከም ኣወንታዊ ባህሊ ዝተወነነ ምጥፋእ ፖለቲካዊ መንነት ኮይኑ ንረኸብ። እቲ ዝገርምን ንፍርዲ ዘጸግምን እዞም ሎሚ ንእንኮ ሰባዊ ስርዓት፡ ዓጽምን ስጋን፣ ደምን መትንን፣ ሳንቡእን ልብን፣ ሳእንን ጋብን ኮይኖም ተሰኪመዎን አማሚቓዎን ዘለው ሰባት መብዛሕቲአም በረኻ ወጺኦም ተጋዲሎም፡ አብ ጽዕጽዕ ዓውደ ውግኣት ተሳቲፎም፡ ብትብዓትን ሓርበኝነትን ግንባርም ንዓረር ሂደም ዝረጋረጉ ዝነበሩ፡ ገለ ድማ ህይወቶም ወፍዮም አብ ሕምብርቲ ጸላኢ ተጸፍዮም ብጽንዓት መስተንክር ዝሰርሑን ምኃኖም ዮም። ከምኡውን አብ ርሑቕን ቀረባን ሃገራት ተሰዲዶም ካብ ዝረኽቡዎ እቶት ዓይኒ ከይሓሰዩ ነቲ ሰውራ ዘዕንግሉ ዝነበሩዮም። አብ ዓውደ ኩናት ኣቲኻ ብጽንዓት ምርግራግ፡ አብ ጓጓ ጸላኢ ኣቲኻ ተልእኾኻ ብብቐዓት ምፍጻም፡ ብገንዘብ፣ ብዓይነት፣ ብሓበሬታን ሞራልን ብመንገዲቲ ውድብና ዝብልዎ ኣቢሎም ነቲ ቃልሲ ዝገበርዎ ኣበርክቶ፡ ገለ ብኣወንታ ካብ ዝግለጽ ተግባርምዮ። እዚ ማንም ክበምን ክኸልኦምን ዘይኸእል ህያው ዘሓብን ታሪኽምንዮ። ነዚ ንሳቶም እቶም ፈጸምቲ ጥራሕ ዘይኮነ፡ ኩሉ ፖለቲካዊ እንዶን ሚዛናዊ ፍርድን ክህብ ዝኸእል ዜጋ ክኾርዓሉ ዝግባእ ናይ ትማሊ ተግባርዮ።

እንተኾነ ነዚ ኩሉ ሓርበኝነት፡ ጽንዓትን ተወፋይነትን ብግቡእ ዘተኣናግድ፡ ካብ ንቕሓትን ምሉእ ዕግበትን ኣባላቱ ዝምንጩ ድልዱል ማዕባሊ ፖለቲካዊ መንጻፍ ስለ ዘይተገብረሉ፡ እቲ ዝተኸፍለ ዋጋ መሊኡ ሸቶኡ ክሃርም ኣይከኣለን። ብሓደ ሸነኽ ፊት ንፊት መን ከማና ንዝብሉ ምኹሓት ናይ ግዳም ገዛእቲ ገጢሙ መስተንክራዊ ቅያ ይሰርሕ። ቦቲ ካልእ

ከአፍሪካ፣ ናብ ውሽጣዊ ውድባዊ ኩነታቱ ምስ ተመልሰ፡ ፖለቲካዊ መርህ ስኢኑ ብፍርሕን ራዕድን ተዋሒጡ መግለጽን ትእዛዝን ሓለፍቱ ሰሚዑ፡ ሓይሊ ወዲ እከለ፣ በጦሎኒ ወዲ ክስቶ ኣብ ታባ ክስቶ ከምዚ ፈጸማ ወይ ጌጋ ጌራ ኣብ ዝብል ግዝያዊ ውዕሎ ዓውደ ውግኣትን ኣስቡዕያን ጥራሕ ተዘራሪቡ፡ ካብ ማእከሉ ዝተፈለየ ርእይቶ ንዘማዕበሉን ናቶም መደብዕዮ ሰሪዖም ርእሶም ክኢሎም ንዝንቀሳቸሱ ሃገራውያን ፖለቲካዊ ውድባትን ግቡእ ፖለቲካዊ ገምጋም ከይገበረ፡ ዝምልከቶ ኣካል ሒዘዎ ኣሎ ኣብ ቀረባ ዘየላቡ ሰውራዊ ስጉምቲ ክወስደሉ መዲቡ ኣሎ ዝብል ናይ ቅንጻላ ቃላት ሰሚዑን ዓወት ንሓፋሽ ኢሉ ኣኼባኡ ዝዛዝመሉ ዝነበረ መድረኻት ብምዝካር፡ ዝመጽኡሉ መስርሕ ድሕሪት ምልስ ኢልካ ብምንባብን ምስ ናይ ሕጂ ወኒኑዎ ዘለው ፋሽሽታዊ ኣተሓሳስባ ብምንጽጻር ኣብ ኣመላምላኦም ፖለቲካዊ ኣተሃናንጻኦም ንኣርበኛታዊ ቅያኦም ዝብርዝ መሰረታዊ ጌጋ ከም ዝፈጸሙ ትዕዘብ። ብመትከላዊ ስነ-ሓሳባዊ ብስለትን ፖለቲካዊ መንነት ዝወነን ንቕሓት፡ ዘይምራሕን ዘይግራሕን ኣካላዊ ንጥፊታትን ወተሃደራዊ ኣርበኝነትን ውጽኢቱ ጎደሎ ምዃኑ ድማ ትርዒት።

ነዞም ናይ ትማሊ ኣርበኛታት፡ ናይ ሎሚ ኣፍቀርቲ ውልቀ መላኽን ተሰከምቲ ፋሽሽታዊ ፖለቲካዊ ድቅን ኣንጊሆም፡ ስነ-ሓሳብና፣ ፖለቲካዊ ኣንፈትና፣ መምርሒና፣ ህዝባዊ ወገናውነትና፣ ውሽጣዊ ደሞክራሲያዊ ትካላዊ ህይወትና፣ ግብራዊ ንጥፊታትና እንታይ ይመስል ከይሓቱ፣ ነዚ መሰረት ጌርም ከይካትዑ፣ ዝተዘርገ ኣንፈት ኣብ ምንጻር ናቶም ግደ ከይጸወቱ፡ ነብሶም ኣትሒቶም ተጸባይቲ ጥራሕ ክኾኑ ጋራድዎም። መራሕትና ደኣምበር መምርሒና ኢሎም ከይሓስቡ ጌርዎም። ስለዚ ድማ፡ እቲ ብረት ዓጢቕካ ምስ ቀዳመይ ጸላኢ ዝገበር ዝነበረ ምትሕንፍቅ፡ ገንዘባውን ነገራውን ወፊያን ጽንዓትን፣ ውድብ ዝምራሓሉ ዝነበረ ፖለቲካዊ ኣንፈትን ውሽጣዊ ደሞክራሲያዊ ህይወትን ፈጸሙ ክጠባብሩ ኣይከኣሉን። ብሰራዊ ከምዚ ዝበለ ግጉይ ፖለቲካዊ ማዕበያ ድማ እነሆ መራሕትና፣ መን ከማና ደኣምበር፡ መምርሒና ህዝብና ዘይፈልጥ ነፍሰ ምትእምማን ዘይብሉ፡ ብራዕዲ ዝተዋሕጠ ልምዳዊ ፖለቲካዊ ኣምልኾ ነጊሱ ድኹዲ ምልኪ ኮይኑ የገልግል ኣሎ።

ብፖለቲካዊ ኣረኣኢያ ዘኸቲዎም ስለ ዝዓበዩ ድማ፡ ካብ ፖለቲካዊ ደሞክራሲ ጥራሕ ዘይኮነ ካብ ሓልዮት ሰብኣውነት ነብሶም ከርሕቑ ይረኣዩ። ካብቶም ፈታውን ጸላእን ከይፈለዩ ናይ ኣጥፊእካ ምጥፋእ ፖሊሲ ተኸቲሎም ዓለም ዘናውጹ ዘለው ኣሸበርቲ ዝገብርዎ ዘለው ጭካኔ ብዘይነኣኣሱ፡ ህዝቢ ይብረስ ውድብና ህግደፍን መሪሕነትናን ይቐጽሉ ይንበሩ፣ “ንሕና ንሱ ንሱ ንሕና” ዝብል ናይ ጥፍኣት ፖለቲካዊ ኣንፈት ተኸቲሎም ይነብሉ ኣለው። እዞም ናይ ትማሊ ኣርበኛታት፡ ናይ ሎሚ መጋበርያታት፡ ኣንጊሆም ካብ ቅነዕ ፖለቲካዊ መስመር እንተዘይወጹን ብራዕዲ ዝተዋሕጠ ልምዳዊ ፖለቲካ ኣምልኾ እንተዘይኸተሉን፡ ብዝወሓደ ኣብዚ ዝሓለፈ 25 ዓመታት መድረኽ ብመድረኽ ነዚ ዝስዕብ መሰረታዊ ረጃቢታት ምሓተቱ ኔሮም።

ሀ. ቀዳማይ ኣብነት ሰራዊት ባዕዲ ካብ መሬት ኤርትራ ምስ ተባረረ

1. ንሕና ንመሬታዊ ነጻነት ጥራሕ ዘይኮነ ንምሉእን ዘይተንጸለን ህዝባዊ ኣርነት ስለ ዝተቐለሰና ነዚ ዝምጥን ንህዝቢ ዘዕግብ ናይ ውሽጥን ናይ ወጻኝን ፖሊሲ ቀሪጽና ንበገስ፣
2. ኣብ ሓንቲ ሕብረ-ብሄራዊት ሃገር ቦቲ ካብ በረኽ ሒዝናዮ ዝመጸእና ልዕልና ሓደ ውድብ ጥራሕ ዝቐበል ግጉይን ዘይደሞክራሲያውን ኣካይዳ ክንቅጽል ንህልውና ሃገር ኣብ ሓደጋ ዘእቱ ስለ ዝኾነ፡ ናይ ምቅዋም፣ ምውዳብ፣ ምጽሓፍ፣ ምድጋፍ፣ ምንቅስቃስ ዕድል ዝህብ፡ ፖለቲካዊ ውድባት፣ መራሕቲ ሃይማኖት፣ ዓበይቲ ዓዲ፣ ምሁራት፣ ክኢላታት፣ ዝሳተፈሉ ናይ ሓባር ግዝያዊ መሰጋገሪ መንግስቲ ተኣዊጁ መሰረት ሕብረ-ሰልፋዊ ደሞክራሲያዊ ስርዓት ይነጻፍን ይተግበርን፣
3. ህዝቢ ብድሌት ውሱናት ወሰንቲ፡ ብሕጊ ሓለዎ ሰውራ ዘይኮነ፡ ብመንፈስቲ ኣድማሳዊ ቻርተር ውድብ ሕቡራት ሃገራት ዝእዝዙ ኩለንተናዊ መሰላት ዘፍቅድ ሕጊ ክምራሕን ክዳነን ስለ ዘለዎ፡ ህዝባዊ ሃገራዊ ቅዋም (ሕገ-መንግስቲ) ህዝባዊ ወገንተኝነት ብዘለዎም ክኢላታት ሕጊ ተነዲፉ ብነጻነት ደሞክራሲያውን ህዝባዊ መድረኽት በሊሉ፡ ኣብ መወዳእታ ብወከልቲ ህዝቢ ዝጸድቀሉ ባይታ ይነጻፍን ኣብ ተግባር ዝወዕለሉ ናይ ግዜ ሰሌዳ ይነጸርን፣
4. ስልጣን ብናይ ምርጫ ካርድ ካብ ህዝቢ ዝርከብ ደኣምበር፡ ብሻብቆ ብረት ዝረጋገጽ ስለዘይኮነ፡ ሃገርና ደረጃ ብደረጃ ናብ ምሉእ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ስርዓት ትሰጋገረሉ፡ ሕጋውነት ዝተኸተለ ባህሊ ፖለቲካዊ ደሞክራሲ ክተኣታቶ፣

5. ሚዛን ፖለቲካዊ ስርዓትና ንምሕላውን ሓጋጊ፣ ፈጻሚን ፈራድን ትካላት ክህልውን ብዘይ ኢድ ምትእትታው ነናቶም ዕማማት ዘሰላስልሉ ሕጋዊ ባይታ ክፍጠር፤
6. ኣብ ገድሊ ዝተጠርየ ባህሊ፡ ኣብ ሕብረተ-ሰብ ብዝጸንሐን ዘሎን ኣወንታዊ ባህሊ ክግራሕን ኣብኡ ኣትዩ ዝሓቀሉ ኩነታት ክፍጠር፤
7. ንቅዋምን ብቅዋም መሰረት ዝሰርሕ ሃገራዊ ባይቶን ዝምልከቱ፡ ከም ዓይነት መንግስቲ፣ ቅርጻ መንግስቲ፣ ዝምድና መንግስትን ሃይማኖትን፣ ሃገራዊ ኣገልግሎት፣ ጉዳይ ዋነነትን ተጠቃምነትን መሬት፣ ምጽራይ ዋነነት ናይ ከተማ ኣባይቲ፣ ሕጊ ንግድን ወፍርን፣ ዝምድና ኣስራሕትን ሰራሕተኛታትን፣ ሃገራዊ ሰንደቕ ዕላማ፣ ሃገራዊ መዝሙር፣ ምምቕራሕ ስልጣንን ሃብትን ካልኣትን ብድሌት ዘይምልከቶ ኣካል ከይወጽእ እንተወጸኡ ከኣ ከይትግበር፤

ለ. ካልኣይ ኣብነት ጃንዳዊ መሪሕነት ኢድ-ወናዊ ስጉምቲ ክወስድ እንከሎ፤

1. ድሕሪ ሕጂ ናይ ውድባት ሓሸውዮ ኣየድልየናን ዝብል ኣዋጅ ኩናት 20 ሰኔ 1991፤
2. ንስልጣን ሓደጋዮም ዝተባህሉ ብናይ ተስዓ ዝጽወዮም ኣብ ጽዑዕ ዓውደ ውግኣት ዝተፈተኑ፡ ጎሮም ዘይጸገቡ መንእሰያት፡ ብመውጋእቲ፣ ብዕድመን ብሕማምን ዝደኸሙ ገዳይም ተጋደልቲ ብዘይረብሑ ገንዘብ ኣብ ማእከል ጎልጎል ክድርበዩ እንከለው፤
3. ብኣሸሓት ዝቐጸራ ኣብ ምምጻኣ ሃገራዊ ነጻነት ልሉይ ተራ ዝነበረ ተጋደልቲ ደቂ-ኣንስትዮ፡ ምስ ደላሎ ሃገራት ዓረብ ተሰማሚዑ ንፓስፖርት ብዶላር ክሸጠን እንከሎ፤
4. ብቐሊል ዘይርከቡ ሃገራውያን ምሁራት ካብ ኣስመራ ዩኒቨርሲቲ ብጃምላ ከባርር እንከሎ፤
5. ኣብ ወርሒ ሓምለ 1994 ኣብ ልዕሊ ፍርቂ ኣካሎም ቀቢሮም ዝኣተው ውጉኣት ሓርነት ጃምላዊ ፋሽሽታዊ ስጉምቲ ክወስድ እንከሎ፤
6. ኣብ ልዕሊ ተኸተልቲ ሃይማኖ ጆሁቫ ቢጋሚዶታት ኣዋፊሩ፡ ንብረቶም ክዕኑን ክራሰን ካብኡ ሓሊፉ ድማ ካብ ሃገር ክወጹ ከገድዶም እንከሎ፤ ቀጺሉ፡ ኣብ ልዕሊ ኣመንቲ ምስልምና ዝጭበጥ ምክንያት ብዘይብሉ ግበር ተባሂሉ ምስ መንግስቲ ሱዳን ብዝፈጥሮ ጽልኢ ኣሳቢቡ ጀሃዳውያን እናበለ ኣብ መንጎ ህዝብታትን እምነቶምን ዘይነበረ ሓድሽ ናይ ምጥርጣር መንፈሳት ብምዝራእ ብለይትን ብቐትርን ብውልቀን ብእኩብን ክኣስርን ክርሸንን እንከሎ፤
7. ኣብ ውሽጣዊ ጉዳይ ሃይማኖታትን ዝምርሕሉ መቐሚያታት ኢዱ ብምእታው፡ ቅቡላትን ዘይቅቡላትን ሃይማኖታት ኢሉ ክፈላሊ እንከሎ፤
8. ምስ ስርዓት ደርግ ይተሓባበሩ ኔሮም ዝበሃሉ ዜጋታት፣ ኣብ ውሽጡ ተቓውሞ ዘልዓሉ ተጋደልቲ፡ ብቐንኢ ምስምስ ፈጠሩ ዝዳጎኖም ነጋዶን መስርሕ ሕጊ ከይተኸተለ ብጉጅለታት ከፋፊሉ፡ ጉጅለ ሓደ ዕድመ ልክዕ፣ ጉጅለ ክልተ 20 ዓመት፣ ጉጅለ ሰለስተ 10 ...ወዘተ እናበለ ዓመጻዊ ፍርዲ ክህብ እንከሎ፤
9. ንሃገራዊ ነጻነት ክቃለሱ ዝጸንሑ'ሞ ናቶም ኣረኣኢያን ውዳባን ሒዞም ንዝመጹ ፖለቲካዊ ውድባት፡ ክሳብ ዶብ ሰጊሩ ልኡላዊ ግዛኣት ሃገራት ተዳፊሩ ክጨዊ፡ ክኣስርን ክርሸንን እንከሎ፤

ሐ. ሳልሳይ ኣብነት ኩናት ምስ ጎረባብቲ ሃገራት፡

1. ምስ ሱዳን፣ የመን፣ ጅቡቲ፣ ኢትዮጵያ ኣብ ኩናት ዘእተወ ጭቡጥ ምክንያት እንታይዩ? ኣብ 2001 ለዕለዎት ሓለፍቲ መንግስትን ገዛኢ ሰልፍን ዝነበሩ ኩናት ምስ ኢትዮጵያ መን ኣበገስም ንፈልጦ የብልናን፤ ከመይ መጸእና፡ ዶባዊ ኩናት መን ኣበገስዎ፡ ስለምንታይ? እንታይ ዋጋ ኣኸፊሉና? ከመይ'ከ ክንቅጽል ኣለና ክግምገም ኣለዎ ዝብል ግሉጽ ሓባሪ ሓሳብ ስለ ዘቐረቡ ግዳይ ማእሰርትን ሞትን ክኾኑ እንከለው፤

2. ቁሽት ባድመ ከይተረከብና ብዝብል፡ ህዝቢ ከም ህዝቢ ካብ ዝኾነ ልምዓታዊ ንጥፈታት ክድስክል ኣብ ሰንፈላል ክነብር፡ ኣብ ምዕባለ ሃገር ናቶም ዘይሰገር ኣወንታዊ ግደ ክጻወቱ ዝኽእሉ ብሕታውያን ሃገራውያን ትካላት ከይህልው፣ ህዝቢ ብፍንቓልን ሰደትን ክበታተን፣ ወለዲ ኣብ ክንዲ ልዕሊ ዕድመ ደቆም 50 ሽሕ ናቕፋ ክኸፍሉ እንተዘየለ ክእሰሩን ብከበድ ጉልበታዊ ዕዮ ክቕጽዑን ክግበር እንከሎ፣
3. ብዘይ ሕጋውን ወግዓውን ኣገባብ ኣብ ቃሕ ዝበሎ ግዜ ምስ ቃሕ ዝበሎ መንግስትን ሃገር ክበኣስን ክዕረቕን እንከሎ፣
4. ዝብላዕ እኽሊ ዝሓዙ ዜጋታት ከም ኣደንዛዚ ሓሸሽ ብመልክዕ ብሒቕ ብለይቲ ክለዋወጡ፡ ባኒ ንምርካብ ካብ ምምሕዳራት ፍቓድ ከውጽኡ ክግደዱ እንከለው፣

መ. ራብዓይ ኣብነት ምስ ሰደትን ሳብናቱን ብዝተሓሳሰረ፡

1. ምስ ነጋዶ ሰብ ተሻሪኹ ኣብ መሸግ ኤርትራውያን እንክዋፈር፣ ዜጋታት ሓተላ ግለትዮም ግለት ካብ ከባቢኻ እንተተረሓቐልካ ድማ ጸጋዩ ኢሉ ከሽካዕልል፡ ኣብ ባሕርን ምድረ በዳን ዝተቐዝፉ ብወግዒ እንቋዕ ኮኑ ኢሉ፡ ቤተ-ሰባም ናይ ሓዘን ስነ-ስርዓት ከዩካይዱ ምኽልካሉ፡ ክሳብ ሚኒስተሩ ዝነበረ ኣብ ወጻኢ ዝሞተ ዜጋ ሬሳኡ ኣብ ሃገሩ ከይምለስ ምኽልካሉ፣
2. ብሰንኹ ካብ ሃገር ንዝወጹ ዜጋታት ብዙሕ ገንዘብ ሓያሎ ዕሰባት ሰለይትን ኣዋፊሩ ከጥቕዕ ምምዳቡ፡ ኣብ ሃገር ዘለው ስደራ ቤቶም ምእሳሩን ምክልባቱን፣

ሰ. ሓምሻይ ኣብነት፡-

1. ህዝቢ ኣብ ጉዳይ ሃገሩ ዝኾነ መሰል ከይህልዎ ምእጋዱ፡ ብዋጋ ምቕናይ ስልጣንን ምግባት ሃብትን መሬታዊ ልኡላውነት ወተሃደራዊ መደበር ኮይኑ ከገልግል ንግዳማውያን ሓይልታት ኣሕሊፉ ምሃቡ፣
2. ህዝቢ ይመርሕ ኣለኹ ዝብል ውድብ ንልዕሊ 22 ዓመታት ጉባኤ ዘይምግባሩ፡ ብዘይ መደብ-ዕዮ ሕጉ-ህንጻን ኣመራርሓን ይኸይድ ምህላው፣
3. 325 ዓመት መመላእታ ሃገር ብዘይ ቅዋምን፡ ሃገራዊ ባይቶን ብድሌት ሓደ ሰብ ክትምራሕ ምኹናን፡
4. ኣብ ዘየለ ህግደፍ ኣባላት ህግደፍን ባህላዊ ጉዳያት ህግደፍን ዝብሉ ናይ ስለያ ውዳቤታት ምፍጣሩ ... ወዘተ ስለምንታይ ዝብል ሕቶ ከልዕሉ ቅጽበታዊ መልሲ ክረኽቡን ካብ ዝነበርም ገለ መሰረታውያን ረጃሒታትዮም፡ እዞም ህግደፍ ወይ ሞት ዝብሉ ዘለው ግን መራሕትና ደኣምበር መምርሒና መትከልና ዝብል መሰረታዊ ንቕሓት ዘይወኑ ብራዕዲ ዝተዋሕጡ ዘኸታማት ናይ ፖለቲካ ስለ ዝኾኑ ከምዚ ዝበለ ረዚን ሓሳብ ከበግሉ ኣይተዓደሉን፡፡ ኣንፈቶም ኣቐዲሙ ብሩህ ስለዝነበረ ብመንገዲ ጥፍኣት ይቕጽሉ ኣለው፡፡ ምኽንያቱ ኣለና ዝብልዎ ፖለቲካዊ እምነት ገዛእ ርእሶም፡ ህዝቦምን መሰረት ዝገብረ ዘይኮነ፡ ኣንጊሁ ዝተበላሸወ ልምዳዊ ኣምልኾ ስለዝኾነ፡፡

ብመትከል ዘይግራሕ ፕሮፖጋንዳ ካብ ዝሃንጸ ዘደናግር ይበዝሕ

ፕሮፖጋንዳ መሳርሒ ዕላማ ደኣምበር ገዛእ ርእሱ ዕላማ ኣይኮነን፡፡ ፕሮፖጋንዳ ሓደ ወገን ጥራሕ ዘይኮነ፡ ወናኒ ቅኑዕ ዕላማ ዝኾነ ፈታውን፡ ጸረ-ህዝቢ ኣተሓሳስባ ዝውንን ጸላእን ከከም ደርባዊ ባህሪኦም ዝዓደሎም ዝግልገልሉ መሳርሒዮ፡፡ ቅኑዕ ፖለቲካዊ ኣረኣኢያ ዝውንን ውድብ ዓቢ ድዩ ንእሽቶ፡ ገዲም ድዩ ሓድሽ ብዘየገድስ፡ ሽዑ ንሽዑ ወገን ብዙሓትን ውጽዓትን ዮ፡፡ ብትምክሕቲ ድዩ ብጽበት ዝግለጽ ጸረ-ህዝቢ ኣረኣኢያ ዝኸተል ውድብ ብተመሳሳሊ ዓቢ ይኹን ንሽቶ፡ ገዲም ይኹን ሓድሽ፡ ሽዑ ንሽዑ ኣንጻር ረብሓን መሰልን ብዙሓትን ውጽዓትን፡ መበቓ ውሑዳትን ስሱዓትንዮ፡፡ ወገን ውጽዓትን ብዙሓትን ንፕሮፖጋንዳ፡ ንሰላም፣ ንህዝባዊ ደሞክራሲ፣ ንማሕበራዊ ፍትሒ፣ ንሓቀኛ ኣብ ምትእምማንን ምክብባርን ዝተሰረተ ሓድነት፣ ንስሉጥ ማሓበራዊ ናብራ ዕቤት፣ ንልምዓታዊ ገስጋስ፣ ንፖለቲካዊ ንቕሓትን ብስለትን

ይግልገላሉ። ወገን ውሑዳት ገዛቲ ደርብታት ወይ ጸላኢ ብኣንጸሩ፣ ንዝርገተ ሰላም፣ ንጸረ-ደሞክራሲያዊ ኣረኣእያ፣ ንዓፈናን ኣድልዎን፣ ንከፋፊልካ ግዛእ ኣዕናዊ ውጥን፣ ንብርሰት ልዕልና ግዝኣተ ሕጊ፣ንባዶ ትምክሕታዊ ጃህራን ፈኸራን ይጥቀሙሉ።

ስለዚ ንፕሮፖጋንዳ ዝገዝእ መሰረታዊ ደርባዊ ባህሪ ናይ ውድባትን መንግስታትን፣ ኩሉ'ቲ ብወገን ፈታዊ ኮነ ጸላኢ ዝግበር ፕሮፖጋንዳዊ ጎስጓጎት ካብ'ዚ ክልተ መሰረታዊ ፍልልይ ከም ዝምንጩ ምፍላጥ ኣገዳስነት ኣለዎ። ብወገን ፈታዊ ዝግበር ፕሮፖጋንዳ፣ መበገስን ሸቶን ከዐውቶ ዝደሊ ዕላማ፣ ኣብ መንጎ ፈታውን ጸላእን ዘሎ መሰረታዊ ኣፈላላይ፣ ዝኣንጸጸ ስልትን ስትራቴጂን፣ ንህዝቢ ዘለዎ ደርባዊ ወገናውነት ዝተፈላለዩ መራኽቢ ብዙሓን ተጠቐሙ ህዝቢ ካብ ጸላኢ ነጻሉ ንመሰሉን ረብሓኡን ክስለፍ ምግባር። ፕሮፖጋንዳ ንልምዓት ድዩ ንጥፍኣት፣ ፖለቲካዊ ውድባትን መንግስታትን ብዘለዎም ደርባዊ ባህሪ፣ ካብኡ ዝምንጩ ዝኸተልዎ ፖሊሲ ስልትን ስትራቴጂን ዝግዛእን ዝምራሕ ምጃኑ ክዝንጋዕ የብሉን።

ኣብ'ዚ መድረኽ'ዚ ፖለቲካ ኤርትራ ካብ ንቡር ፖለቲካዊ ፍልልያት ንታሕቲ ወሪዱ፣ ህዝቢ ከም ህዝቢ ቀጻልነቱ ኣብ ኣሰካፊ ኩነታት በጺሑ ይርከብ። ከም'ዚ ክኸውን ዝኸኣለ ብዕድል ወይ ብኣጋጣሚ ኣይኮነን። ነዚ ከም ዕላማ ዝሓዞ ስልትን ስትራቴጂን ኣንጻሩ ዝምረሓሉን ዝሰርሓሉን ኣካል ኣለዎ። ንሱ ድማ ሰማዊ ስርዓት ህግደፍ፣ ካብኡ ናብኡ ከኣ ብኢሳያስ ዝዘወር ወሳኒ ጃንዳ፣ እዚ ጃንዳ ፪፭ ዓመት ኣብ ስልጣን ጸኒሑ ኣሎ። ኣይኮነን ንርብዒ ዘመን ዝኣክል፣ ሰለስተ ዓመት ዘጽነሑ ሕጋዊ ደገፊይታ ግን የብሉን። ንልዕልና ግዝኣተ ሕጊ ኣብሪሱ፣ ልሳን ህዝቢ ዓፊኑ፣ ኣድኪዩን ኣርዲዱን፣ ዝገዝእ ዘሎ። ተሓቢኡን ብጎሰ ጎሶ ጌሩን ዘይኮነ ብፍጽም ዓይነ ዘፍጠጠ ትምክሕቲ ኣረኣእያ፣ ስልጣን ናብ ህዝቢ ምርካብ ዝበሃል ኣይሕሰብን። ቅዋም'ዶ ደሞክራሲያዊ ምርጫ'ዶ ዝበሃል ኣይፍቅድን። ክወስድ ዝደሊ ካብ ኢድና ብሓይሉ ይውሰዳ ዝብል ብሓሳብን ብግብርን ብስነ-መጎት ኣይሊ'ዩ ዝምልስ ዘሎ። ኣብ ሓንቲ ሃገር ክህሉ ዝነበሮ ሕጋዊ፣ ደሞክራሲያዊ፣ ሃይማኖታዊ፣ ማሕበራዊ፣ ልምዳዊ ፖሊስን ትካላትን ምሉእ ንምሉእ ከምዘይህሉ ጌሩ ይገዝእ ኣሎ። ከም ውጽኢቱ፣ ኤርትራ ብሕጽረት ትምህርትን ምሁራትን ዝተጠቐዐት፣ ናይ ፖለቲካዊ ደሞክራሲያዊ መሰላት ዘኸታም፣ ብቐጠባ ካብ ኢድና ናብ ኣፍ ዘይርከባ ድኻ፣ ዝተሓመሰ ማሕበራዊ ህይወት፣ ዝተዘርገ ባህሊ፣ ዝተነጸለ ዲፕሎማሲ እትውንን ዜጋታታ ንምንባር ዝተሸገሩላ ሃገር ኮይና ትርከብ። ልዕሊ ኩሉ ከኣ ደረት ፖለቲካዊ ደሞክራሲ ሰጊሩ መሰረታዊ ሰብኣዊ መሰላት ከም ቃሕታኡ ብምድፋር፣ ቦታ ፈጣሪ ሓዙ ናይ ነፍስ ወከፍ ኤርትራዊ ህይወት ክቆጻጸር ኣብ ዝደናደነሉ ወቕቲ በጺሑ ይርከብ።

ኣብ'ዚ ብወገን ደለይቲ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ዝካየድ ፖለቲካውን ፕሮፖጋንዳውን ንጥፈታት፣ ካበይ ተበጊሱ ኣበይ ንምብጻሕ፣ ንመን ሃሪሙ ንመን ንምድሓን መትካላዊ እምነቱ ከይደዋወሰ ብንጽር ንህዝቢ ከፍልጥ ክምሃር ኣለዎን ይግባእን። ህዝቢ ብገዛኢ መንግስታዊ ጉጅለ ክንዲ ዝኾነ ይሳቕ፣ ይድኩ፣ ይቐሰል፣ ይመት፣ ብልክዕ መንዩ ዘሳቐዩ ዝቐትሎ ዘሎ? እንታይ ስለዝኾነ? ከም'ዚ ዝገብር ፈታዊ ድዩ ጸላኢ? ከመይ'ከ ክውገድ ይከኣል እኹል መረዳእታን ትምህርትን ከይረኽበ ስሙር ርእይቶ ክሕዝ ኣይክእልን። ቀዳማይ ጸላኢኡ፣ ቀዳማይ ፈታዊኡ መሲሉ ክረኣየን ኣብ ጎኑ ተሰሊፉ ነብሰ ቅትለት ክፍጽም ይኸኣልዩ። ህዝቢ ካብ'ዚ ድንግርግር'ዚ ኣብ ምውጻእ ተራ ገዛእ ርእሶም ካብ ምድንጋር ሓራ ዝወጹ፣ ንጽር ዝምርሕሉ ፖሊሲ ስልትን ስትራቴጂን ዘለዎም፣ ፖለቲካዊ ውድባት፣ በርገስ ማሕበራት፣ ናይ ሚዲያ ትካላት ኣዝዩ ወሳኒዮ። ፖለቲካዊ ውድባት፣ በርገስ ማሕበራት፣ ናይ ሚዲያ ትካላት ካብ ዘይተወደበ ህዝቢ ዝተፈልዩ'ዮም። እንተወሓደ ጥርናፊ ኣለዎም። መበገሲ ዝኾኖም ተልእኾ ኣለዎም። ዘይተወደበ ህዝቢ ናብ ዝተወደቡ ትካላት'ዩ ዝጥምት። ካብኡ ሓበሬታ ክረክብ፣ ኣንፊት ክፈልጥ፣ እንታይ ክገብር ከምዘለዎ መንገዲ ክሕበር'ዩ ዝጽበ።

ፖለቲካዊ ውድባት በርገስ ማሕበራት፣ ናይ ሚዲያ ትካላት እንታይ በሉ እንታይ ገበሩ ሕድሕዱ እናተወኸሰ'ዩ ብዛዕባ ህልውን መጻእን ኩነታት ሃገሩ ሓበሬታ ክረክብ ዝጽዕር። እዞም ህዝቢ ምንጪ ሓበሬታን ፖለቲካዊ ኣንፊትን ክኾንዎ ዝጽበዮም ውዳቤታት ቅንዕና እንተኣገዱሎም፣ ወይ ብኣረኣእያን ኣሰራርሓን ኣብ ደምበርበር እንተኣትዮም ህዝቢ ይህሰ። ዘርበሉን ዝጎድኡን ንጽር ሓበሬታ ይስእንሞ ኣንፊቱ ይሰሕት። ኣንፊቱ ምስ ሰሓተ ድማ ድኽዒ ጸላኢ ይኸውን። እዚ ድንግርግር'ዚ ሎሚ ብተግባር ይሰርሕ ኣሎ። ዕንቅፋት ንመሰረታዊ ፖለቲካዊ ለውጢ ይኸውን ኣሎ። ንፍጽም መላኺ እፎይታ ይህቦ ኣሎ። ጃንዳ ህግደፍ ብኹሉ መዕቀኒታት ቀዳማይ ጸላኢ ህዝብታት ኤርትራዊ። ገለ ገለ ካብ 'ቶም ድሕነት ህዝብን ሃገርን ቅድሚኡ ኩሉ እናጨርሑ ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ንቃለስ ኣለና ዝብሉ ፖለቲካዊ ውድባት፣ በርገስ ማሕበራት፣ ናይ ሚዲያ ትካላትን ግን ከም ጸላኢ ኣይፈልጥዎን። ህግደፍ ጸላኢ'ዩ ኣብ ዝብል ገምጋም ስለዘይበጽሑ ከኣ ናብ ህዝቢ ኣብ ዝዘርግሕዎ ፖለቲካውን ፕሮፖጋንዳውን ጎስጓጎት ንጽርነት ዝጎደሎ፣ ህዝቢ ዘደናገር ኮይኑ ንረኽቦ። ኣብነት ዝኾነ ንመልከት፡-

ሀ. ኣብ ኤርትራ ዘቤታዊ ፖለቲካ ዝጠንቁ ሕሰም ኣሎ። ስለዚ ለውጢ ክመጽእ ኣለዎ ይብሉ። ነቲ ሕሰም ዝህብዎ ፖለቲካዊ መግለጺ ግን መላኺ ዝብል ቃል ካብ ምድግጋም ዘይሓልፍ ንዕርቅን ጽገናን ደኣምበር ንመሰረታዊ ለውጢ

ዝዕድም አይኮነን። ባህሪያዊ ትውልዳዊ ዝምድናን ፖለቲካዊ አረኣእያ ደዋዊሶም ኣብ መንጎ ሓቂ ተቐቢልካ ምግባጽን ዓጽመ ስጋውን ታሪኻዊ ድሕረ ባይታ ዘሕደረሎም ምድንጋጽን ተቐርቂሮም ከዕለብጡ ይስምዑ። መንግስቲ ህግደፍ ብህዝባዊ ቃልሲ ፈሪሱ ነበረ ክኸውን ፈጸምቲ ገበን ኣብ ቅድሚ ህዝብን ሕግን ክቐርቡ እምነቶም አይኮነን። ብኣጸብዕ ዝቐጸሩ ውልቀ-ሰባት አልገሰኩ፤ ምስ ኩሉ ጸረ-ህዝብን ሃገርን ፖለቲካዊ ባህሪኡ፣ ፖሊሲኡን ትካላዊ መሓውሩን ክቐጽል ይደልዩ። ስለዝኾነ ከኣ ኣብ ዝገብርዎ ፕሮፖጋንዳዊ ጎስጓጎት ናብ ውልቀ ሰብ ኢሳያስን ፖለቲካዊ መቐርብን ጥራሕ ዘነጸጸረ፣ ብጉዳይ ሃገራዊ አገልግሎትን እሱራት 2001 ንኣምሪኩ ዝቐንዞ ድምጺ የቃልሑ።

ህዝባዊ ሃገራዊ ቅዋም ኮነ ኢልካ ከይህሉ ኣብ ዝተገብረሉ፣ ሕጋዊ ውክልናን ሕጋዊ ትካላዊ ተሓታትነትን ንዘይብሉ ቀይዲ ቡተኻዊ ፋሉላዊ መንግስታዊ ጉጅሉ፣ ቡቲ ልክዕ ዝግበኦ ፖለቲካዊ መግለጺ፣ መንግስቲ ኤርትራ ዘይኮነ መንግስቲ ህግደፍ፣ ፕረሲደንትን ሃገረ ኤርትራ ዘይኮነ መራሒ ህግደፍ፣ ...ወዘተ እናበሉ ኣብ ክንዲ ዝጉስጉሱን ዘነቓቐሩን ብኣንጻሩ ክሰርሑ ይረኣዩ። መንግስቲ ኤርትራ፣ ፕረሲደንትን ሃገረ ኤርትራ፣ ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ ከምዚ ኢሉ ጌሩ እናበሉ ህዝቢ ካብ ጸላኢ መሊኡ ከይፋታሕ ዝተደዋወሰ ርእይቶ ክሕዝ ዝገብር ንዘይ ሕጋዊ ሕጋውነት ክልብሱ ይህቅኑ። እዚ ከምዚ ዓይነት ወፍሪ ብፍላጥ ድዩ ብዘይፍላጥ ህግደፍ ዝባኑ ዝቐልዐ ጸላኢ ህዝብታት ኤርትራ ምጻኑ ከይፍለጥ ክሓብእ ዝደናደን ብኣካል ደኣምበር ብሕልና ገና ዘይተበትከ ዕትብቲ ከም ዘሎ ዘመላኽትዩ። ልኡላዊት ሃገር ስለ ዘላትካ ኣብ ደረጃ ፋሽሽታዊ ተግባራት ንዘበጽሑ ሕጋዊ ሽፋን ንዘይብሉ ቅሉዕ ዘቤታዊ ምልኪ፣ ስርዓት ኤርትራ፣ ፕረሲደንት ሃገረ ኤርትራ፣ ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ፣ ሃገራዊ ድሕነት ኤርትራ ዝብል ፕሮፖጋንዳ ምክያድ ከም ሚላ መሰረታዊ ጌጋዮ። እዚ ንህግደፍውያን ንምጽላም ወይ ንምንእኣስ አይኮነን።

ብሕጋዊ ዓይኒ ህዝቢ ዝወከሎ መንግስቲ ወይ ስርዓት ስለዘየለዩ። ህዝቢ ዝመረጸ መራሒ መንግስቲ ወይ ፕረሲደንት ስለዘየለዩ። ተገፊፋ ዝዕጠቕ፣ ገፊፋ ዘዕጥቕ፣ ናይ ገዛእ ርእሱ ደሞክራሲያዊ መሰል ዘየኸበረ፣ ካብ ሃገር ዝወጽእ እንተዘይኮይኑ፣ ናብ ሃገር ዝኣቱ ኣብ ዘይረኣየሉ ደባት፣ ገጹ ናብ ውሽጢ ሃገር መሊሱ ፖለሲ ተኩሲካ ቅተል ዝትግብር ደኣምበር፣ ካብ ህዝቢ ዝወጸን ተመሊሱ ንመሰል ረብሓን ህዝቢ ዘገልግል ሰራዊት ስለዘየለዩ። ነዚ ጥረ ሓቂዚ ዝገሰ ንዘየለ ከምዘሎ ኣምሲሉ ዝገልጽ ፕሮፖጋንዳ ምበኣር ኣካይዳኡ ከመዓራሪ ኣለዎ። ጃንዳ ህግደፍ ከም መንግስቲ ነበረ ክኸውን ዘይቅበል፣ ብዘይካ መደብ ሃገራዊ አገልግሎትን ኣብኡ ዝፍጸም ግፍዕታትን ንካልእ ግቡእ ትኹረት ዘይህቡ ብ2001 ብዝተኣሰሩ ወገናት ጥራሕ ኣምሪኩ ዝቐንዞ፣ ጸላኢ ምባል፣ ስርዓት ህግደፍ ምባል፣ መራሒ ህግደፍ ምባል፣ ዘሰክፎን ስዕረትን ውርደትን ዝስመዖ ፕሮፖጋንዳዊ ንጥፊታት ኣፍራሲ ስለ ዝኾነ ብእሩም ኣገባብ ክግራሕ ይግባእ።

ለ. ስርዓት ህግደፍ ብህዝባዊ ቃልሲ ክለግስ ዘለዎ ፍጹም መላኺዩ። ቅድሚ ኩሉን ልዕሊ ኩሉን ድሕነት ህዝብን ሃገርን እናጨርሑ፣ ውጽዓትን ግሉላትን ንዘልዕልዎ ናይ መሰል ሕቶ ኣብ ክንዲ ብጸጋ ተቐቢሎም ብምቅርራብን ብምድግጋፍን ክሰርሑ ድልዋት ዝኾኑ፣ ብኢደ-ወነኖም ንመሰል ህዝቢ ብምድራት ብሂራውን ሃይማኖታውን ሕቶ ኣልዒልካ ምቅላስ ከም ሓደ ዓቢ ሃገራዊ ገበን ወሲዶም፣ እዚ ትሕቲ ሃገራዊ ስምዒታትዮ። ኤርትራዊ ኣጀንዳ አይኮነን። ንሓድነት ኤርትራ ዝብትን ናይ ግዳም ኣጀናዳዮ። ስለዚ ከይሳዕረረ ክቐጽ ኣለዎ እናበሉ ጽዑቕ ፕሮፖጋንዳዊ ነፍሕታት ዘካይዱ ወገናትውን እንታይ ይብሉ እንታይ መልእኽቲ የመሓላልፉ ኣለው ደው ኢሎ ክግምግምዎን ኣካይዳኦም ከስተኻኸሉን ይግባእ። ብሂራዊ ኮነ ሃይማኖታዊ ሕቶን መልክዕ ውደባን ስርዓት ምልኪ ዘምጸኦ ቅኑዕ ናይ ሰብኣውን ደሞክራሲያውን ዜግነታውን መሰል ሕቶዮ። ነዚ ቅኑዕ ናይ ውጽዓትን ብዱላትን ሕቶ ብትሕቲ ሃገራዊ ስምዒታት ዝኸበሰ ኣረኣእያን ፕሮፖጋንዳዊ ወፍርን ግን፣ ንሓድነትን ደሞክራሲን ህዝብታት ኤርትራ ዘገልግልዮ።

ሐ. ህዝቢ ብብቕዓት ዝመርሖ ስኢኑ፣ ቅኑዕ ፖለቲካዊ መርህ ጠፊእዎ ኣብ ከምዚ ደረጃ ምብጻሑ፣ ናይ ዝሓለፉ ናይ ጀግንነት ሓርብኝነት ቅያኡ ንጎሂ ገዲፋ ኣዝዩ ሓላፍነት ብዝገደሎ፣ እዚ ህዝቢዚ ነበሱ ክመርሖ ኣይክእልን፣ ሓድነት ክገብር ኣይክእልን፣ ኣብ መንጎ ከበሳን ቆላን ክክርስትናን ምስልምናን ዘሎ ፍልልያት ኣኺልዎ ኣይዕረቕን፣ ንስርዓት ህግደፍ ካልእ ናይ ደገ ሓይሊ እንተዘይኣልይዎ ብናትና ሓይልን ብቐዓትን ኣይሰዓርን፣ ሓላፍነት ክሰከም ዝግበኦ መንእሰይ ወለዶ ብደው ዝሞተ ፈታዊ ነብሱዮ ...ወዘተ ዝብል ተስፋ ቆሪጹ ተስፋ ዘቐርጽ፣ ናይ ቃልሲ ኒያቱ ኣዕረቡ ናይ ህዝቢ ናይ ቃልሲ ኒያት ንምቕታል ዝደናደን ፕሮፖጋንዳዊ ኣንፈት ኣዝዩ ሓደገኛ ብምጻኑ ክእረም ይግባእ።

መ. መንግስቲ ህግደፍ ዝመርሖሉን ዝምረሖሉን ሃገራዊ ቅዋም፣ ዝኣንጻጸ ረብሓ ህዝቢ ማእከል ዝገበረ ፖሊሲ ዘይብሉ፣ ሕጋዊ ኣኼባን ጉባኤን ዘይፈልጥ፣ ምንጭን ዝርጋሐን ዓመታዊ ባጀቱ ዘይፍለጥ፣ ዘይድፈር ሓርነት ህዝብን መሬታዊ ነጻነት ንኣያላን መንግስታት፣ገንዘባዊ ጉልበት ዘለዎም ኣብ ቀረባ ርሕቀትና ዝርከቡ ሃገራትን ናዕደና ኮርፖሬሽናትን ኣብ ዋጋ ዕዳጋ ዘወረደ፣ ብሓደ ሰብ ዝሰራሕ፣ ዝምራሕን ዝፍንግሕን ተሓታትነት ዘይብሉ ጉጅለ ምጻኑ እናተፈልጠ፣ መንግስቲ ኤርትራ መደባት ልምዓት ሓንጸጹ ይነጥፍን ውጽኢት የመዝግብ ኣሎን። ኣብ ምኽንሻብ ደቂ-ኣንስትዮን ሞት ህጻናትን ዓወት ኣመዝጊቡ። ምስ እከለ ዝተባህለ ኮርፖሬሽን ብዝኣተዎ ውዑል መሰረት ኤርትራ ካብ ዕደና ወርቂ ክንድዚ

ሚሊዮን አታዊ ረኽባ። መንግስቲ ኤርትራ ዲፕሎማሲያዊ ዓወታት ይሓፍስ አሎ። ግዕዝይና ንምቁጽጸርን ነጋዶ ሰብ ንምህዳንን ብዕቱብ ይሰርሕ አሎ። ዝተዋህበ ሓላፍነት ዘንጊያም ኣብ ግዕዝይና ዝተዋፈሩ ሰብ-ልጣን ኣብ ቁጽጽር ኣእትዩ። ህዝቢ ብሰላማት ነጋዶ መታን ከይብደል መንግስቲ ዕዳጋታት ይቐጽጽርን ሸቐጣት ብዝሓሰረ ዋጋ የቐርብ አሎን። ኣብ ኤርትራ ጸሙ ዝሓድር ሰብ የለን። እናበልካ ፈጸሙ ኣብ ባይታ ምስ ዘሎ ሓቂ ዘይሳኑ ፕሮፖጋንዳዊ ነፍሕታት ምንዛሕ ንጸላኢ ዘገልግልዩ። ምስ ደብን ባድመን ምስ ኢትዮጵያን ኢትዮጵያውያንን ኣተሓሳሲሩ ጉጅለ ህግደፍ ዘንበድብዶ ኣብ ተራ ጽልኢ ዝተመኮሰ ጎስጓጎት ከም ዘለዎ ምድጋምን ምምንጩን ከምኡ ዓገብ ዘድልዮ ጉዳይዩ። ስለዚ ኣብ ደምበ ደለይቲ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ብገለ ወገናት ዝግበር ፕሮፖጋንዳዊ ጎስጓጎት ኣንፈቱ ክንጸር አለዎ። ብመትከል ክምራሕ አለዎ። እንተዘይኮነ ካብ ዝሃንጸ ዘፍርሶ ከም ዝበዝሕ ክፍለጥ አለዎ።

ሰራሕተኛታት፡ ፍርያት ዕዮን መሰላትን ኣብ ናይ እዋና ኤርትራ

ዓለምና ድሕሪ ምዝሃም ካልኣይ ኩናት ዓለም ጥራሕ፡ ንመበል 70 ግዜ ባሕቲ ግንቦት ኣህጉራዊ በዓል ሰራሕተኛታት ኣኸበራ ውዒላ። እዚ ኣጋጣሚ ንኹለን ሃገራት ዓለም ብፍላይ ከኣ ንዓና ንኣፍሪቃውያን ኣዝዩ ኣገዳሲዩ። ካብኡ ናብኡ ከኣ ንኤርትራውያን ኣገዳስነቱ ዕዞዝዩ። ሃገርና ኤርትራ ኣብ ጽባሕ ምዝሃም ካልኣይ ኩናት ዓለም ማሕበረ ሰራሕተኛታት ካብ ዝመስረታ ሃገራት ኣፍሪቃን ማእከላይ ምብራቕን ቅድሚት ትሰራዕ ሃገርያ። ስለዚ ነዚ ኣብ ግምት ኣእቲኻ ማለት ከነታት ሰራሕተኛታት፡ ፍርያት ዕዮን መሰላትን ኣብዛ ናይ ሎሚ ኤርትራ እንታይ ይመስል ምርኣይን ምፍላጥን ብኡ ኣቢልካ ንዘይፈለጡ ምሕባርን ኣገዳሲዩ።

ሰራሕ ግብእ ኮይኑ ናብ ፍርያት የምርሕ። ፍርያት ከኣ ናብ ርእሰኻ ምኽኣልን ክብረትን የሰጋግር። ግን እዚ ከምዚ ዝበለ መስርሕ፡ ኣብ ናይ ሎሚ ኤርትራ ኣብ ከመይ ዝበለ ከነታት ይርከብ? መንዩ ኣስራሒ መንዩኽ ሰራሕተኛ? ኣብዛ ሃገር ዘሎ መንግስቲ ከመይ ዝበለ መንግስቲዩ? ናይ ዕዮ ፖሊሲታቱ ኽን? ሓደ ዓይነት ኣስራሕን ሰራሕተኛን ድዩ ዘሎ፡ ወይስ ካብኡ ንላዕሊ? መልሱ፡

ሰራሕተኛ ክበሃል እንከሎ ከኒዮቲ ኣብ ዕዮን ዝረኽቦ ውጽኢት ረሃጹን ዘሎ ኣፈላላይ፡ ሰራሕተኛ መንግስቲ፣ ሰራሕተኛ ብሕታውያን ትካላት፣ ወናኒ ንኡስ ትካል ኮይኑ ባዕሉ ጉልበቱ ኣፍሲሱ ዝሰርሕ ክኸውን ይኽእል። ዕዮ ብኣንጎል፡ ብጉልበት፡ ዝሰላሰል ኮይኑ ፍርያቱ ከኣ ብኡ መጠንዩ። ዓየይቲ ድማ ብመሰረት ፍልጠቶምን ጉልበቶምን ስለዝፈላለዩ ሓደ ዓይነት ዕማም ክህልዎም ኣይክእልን። ዝተፈላለዩ ክእለትን ጉልበትን ኣለዎም። ዝተፈላለዩ ደረጃ ዘለዎ ፍርያትን ክፍሊትን ከኣ ይህልዎም። ኣብ ናይ መንግስታዊ ትካላት ተቐላጥዖም ብወሳኒ መልክዑ ናይ ኣእምሮ ሰራሕ ዝሰርሑ ሰራሕታኛታት ኣለው። ኣብ ፋብሪካታት፣ ጋራጃት፣ ጽርበት ዕንጸይቲ ሓጺን መጺን፣ ዕደና፣ ምግፋፍ ዓሳ፣ መፍረ እንሰሳ፣ ...ወዘተ ብጉልበቶም ተዋፊሮም ዕለታዊ መግቦም ዝምእርሩ ሰራሕተኛታትውን ኣለው። ካልኣት ደርብታት ርሃጺ በላዕውን ኣለውዮም። እዞም ዓውደ ዕዮታት ነናቶም መፍለዩ ባህሪያት ዘለዎም ኮይኑ ግን ከኣ ንክልቲኡ ጾታ ዝሓቐፉዮም። ንዕኡ ዘንጸባርቑ ነናቶም ውዳቤታት ክህልዎም ከኣ ናይ ግድንዩ።

ነዚ ኣርእስቲዚ ከምዚ ዝበለ መእተዊ ክንገብረሉ ዝደረኽ ቀንዲ ምኽንያት፡ ነቲ ስርዓት ህግደፍ ብዓይነቱ ዕዮ ሓደ፣ ፍርያት ዕዮ ሓደ፣ ዓየዩ ኣካል ሓደ፣ ማሕበር ዓየዩቲ ሓደ እናበለ ከይሓፈረ ዝነዝሐ ወረ ንዘይቅንዕናኡ ንምቅላዑን ንምፍሻሉንዩ። እዚ ጉጅለ ከምዚ ዝበለ ዘይወድዓውን መሰረት ዘይብሉን መበገሲ ምሓዙ ከባይ ይብግስ ዝብልውን ሕቶ ዘልዕልን መልሲ ክረክብ ዘለዎን ጉዳይዩ። ከም ንቡር ዕዮ ንዓቕሚ ኣዳም ብዝበጽሑ ዜጋታት ክዕመም ስለ ዘለዎ፡ እዚ ሓጺር መበገሲ ሓሳብዚ ብትሕቲ ዕድመ ንዝካየድ ንጥፈታት ሰራሕ ዘጠቓልል ኣይኮነን። ግርም ንሓደ ሰብ ሰራሕ፣ ኣፍሪ፣ ተዋሳኢ ጥራሕ ኣይኮንን እትብሎ። ኩሉቲ ኣብ መንግስታውን ብሕታውን ኣብያተ ጽሕፈታት፣ ሕርሻ፣ ምግፋፍ ዓሳ፣ ኢንዱስትሪታት፣ ዕደና ...ወዘተ ዝዋፈር ዜጋ መጀመርያ ከም ሰብ መሰሉ ክኸበር ኣለዎ። መሰል ብቐዕ ደሞዝ፣ መሰል ብሕጊ ዝተነጸረ ሰዓታት ሰራሕ፣ ማለት ሰሙናዊ፣ ወርሓዊ፣ ዓመታዊ፣ ናይ ቅድምን ድሕርን ወሊድ ዕረፍቲ፣ መንበሪ ገዛ፣ ብቐዕ ሕክምናዊ ኣገልግሎት፣ ሞያዊ ስልጠና፣ ብማሕበር ናይ ምውዳብን ምቅዋምን መሰላት ..ወዘተ ክረክብ ኣለዎ። እዚ ንስለ ዘረባ መሰል እናበልካ ዝሸቀጠሉ ክኸውን የብሉን። ኣብ ሕጊ ሃገርን ሕጊ ማሕበራት ዕዮን ሰፊሩ ብተግባር ክስረሓሉ ኣለዎ። ብተግባር ክስረሓሉ ድማ፡ ውዳቤታት ዕዮ ክህሉ ግድን ይኸውን። ልዕሊ ኩሉ ከኣ ካብ ኢድ ኣእታውነት መንግስትን ኣስራሕትን ናይ ገዛእ ርእሱ ነጻነት ዘለዎ ውዳቤታት ክኸውን ኣለዎ ማለትዩ። ማለት ብመሰረት ንኣስራሕን ሰራሕተኛን ዝምልከት ብመንፈስ ኣድማሳዊ ቻርተር ውድብ ሕቡራት ሃገራት፡ ኣብ ህዝባዊ ሃገራዊ ቅዋም ዝሰፈረ ዓንቀጻት፡ ማሕበር ሰራሕተኛታት ብናይ ገዛእ ርእሶም ቅዋም ዝምርሑ ክኾኑ ኣለዎም።

ፍሉጥዬ እዚ ከምዚ ዝበለ ሃናጺ ሓሳብ ንገባቲ ጉጅለ ህግደፍ ክወሓጡ ከምዘይኸእል። ንህግደፍ ጥራሕ ዘይኮነ ንኹሎም ዓመጽቲ ስርዓታት እዚ ከምዚ ዝበለ ሓቀኛ፣ ፍቱን፣ ቅቡል፣ ተንታንን አስተምህሮን አይወሓጡምንዮ። ብመንጽር ናይ ስርዓት ህግደፍ ገባቲ አተሓሳስባ ሰራሕተኛታት ሓደ ጠለብ ደሞዝ ጥራሕ ክህልዎም አይክእልን። እዚ ቅቡጽ ስርዓት ንህዝቢ ከደናግረሉ ይፍትን ከም ዘሎ፣ “ምምሕያሽ መነባብሮ ሰራሕተኛታት ጠለብ ወርሓዊ ደሞዝ ጥራሕ ምምላሰዮ። እዚ ከአ አብ ኤርትራ ንህዝቢ ዝሓሊ መንግስቲ ስለዘሎ ብዙሕ ዘሃረብ አይኮነን” እናበለዮ ዝልፍልፍ ዘሎ። እዚ ጉጅለ ብባህሪ ናብ ሓቂ ቀሪቡ አይፈልጥን። ወትሩ ካብ ሓቂ ምስረሓቕን አብ ምድንጋር ምስተዋፈረንዮ። ልሳኑን ተግባሩን በበይኑ ምዃኑ ዘረጋግጽልና ድማ አብ ባይታ ዘሎ ጭቡጥ ሓቂዮ።

ናይ መማህራን ሰራሕን ጠለብን ካብ ሓካይም መሃንድሳትን ሰራሕን ጠለብን ናይ ግድን ይፈለዮ። ናይ ዓደንቲ ሓንዶ ጠለባት ካብ ናይ አውቶ መካኒክ፣ ገፈፍቲ ዓሳ፣ ነዳቕ፣ ፎርማናት፣ ናይ ግድን ክፍለዮ። ጠለባት ናይቶም አብ ወደባት ዝሰርሑ ሽቃሎ፣ ካብ አብ መዓርፎ ነፈርቲ ወይ መዕረፊ ባቡራት ዝሰርሑ ሽቃሎ ዝተፈለየዮ። ኩሎም እዚአም በብዋያአምን ማሕበሮምን ተወዳዲበም ብነጻነት ተዛትዮም ተኹቲም ብዘጸደቕዎ ሕግታት እናተመርሑ፣ ናይ ቀረባን ርሑቕን መሰላቶም የረጋግጹ። እዚ አህጉራዊ ሕጊ ምዃኑ ምርዳእውን አገዳሲዮ።

ሃገራዊ ኮነ አህጉራዊ ሕጊ ዘይዓጦ ጉጅለ ህግደፍ ግን ከምዚ ዝበለ ርእሱ ዝኸአለ ነጻ ማሕበር ሰራሕተኛታት ክህሉ አይፈቅድን። ብትሪ ይቃወም። ቡቲ ልሙድ ከፋፋሊ ስልቱ ሰራሕተኛታት ከይተአማመኑ ጌሩ፣ ስማዊ ማሕበር አጣይሱ መሳርሒኡ ኮይኑ ተረሚሱ ክነብር ይገብሮ። እዚ አብዛ ብመስዋእቲ ዝመጸት ሃገረ ኤርትራ ክውን ኮይኑ ምርአይ አዝዩ ዘሕፍርዮ። ካብ ኩሉ ዝኸፍአ ድማ፣ እዚ ስሕብ መንግስታዊ ጉጅለ ነቶም ባዕሉ ዝሰነዖም ማሕበራት “ሃገራዊ ኢሉ አጠሚቕዎም” “ሃገራዊ ኮንፌደራሽን ሰራሕተኛታት ኤርትራ” “ሃገራዊ ማሕበር ደቂ-አንስትዮ ኤርትራ” ሃገራዊ ማሕበር መንእሰያትን ተመሃሮን ኤርትራ” ...ወዘተ። “ሃገራዊ” እዚ አተሓሳስባን ተግባርንዚ መስደመምዮ። እዚአም ህዝባዊ ማሕበራት ዘይኮኑ፣ ብወተሃደራዊ ዲሲፕሊን ዝግዝኡ ወተሃደራዊ ጥርናፌታትዮም። ክለሱ-ሓሳባዊ ጥራሕ ዘይኮነ ግብራዊ ተመክሮ ከምዘረጋግጹ፣ ህግደፍ ውደባ፣ ጥርናፌ፣ ማሕበር፣ትካል ክብል እንክሎ፣ ብግበር አይትግበር ቀጠን ትኣዛዝ ዝኸይድ ናይ ገዛእ ርእሱ ነጻ ህላወ ዘይብሉ ስማዊ ምትእኽኻብ ፈጠርካ ምግባት ማለቱዮ። ካልእ አይኮነን። ብዛዕባ መሰላትኩም ሕጂ አይትሕተቱ ይጽነሓልኩም። ንዓይ ስምዑኒ ተማእዘዘኒ።አብ ድሌተይ ረዓሙን ንበሩንዮ ዝብል ዘሎ። አብ ሓደ ተጠርነፉ ክብል እንክሎ መሰልኩም አኹብሩ ማለቱ አይኮነን። ሕቶ ርእይቶ ዘይብሉ ሕድሕድኩም እናተናኸሰኩም አገልግሉኒዮ ዝብል ዘሎ። ከምዚ ዝበለ አተሓሳስባ ሰላም አይህብን። ብተግባር ከአ አይሃበን። ከምዚ ዝበለ ናይ ባርያን ጊላን ዝምድና ኢንዱስትሪያዊ ሰላም ክፈጥር? አይሕሰብን።

ብዛዕባቲ ኮንፌደራሽን እናበለ ዘላግጸሉ ምስ እንምልከት ድማ፣ ኮንፌደራላዊ ክበሃል እንክሎ፣ ንአብነት አብ ተመሳሳሊ ፍርያት ዝሰርሑ ትካላት፣ ማለት ውጽኢት ሓጸነ መጺን ሰራሕቲ ጃላቡ ወይ ሻምብቆታት ፈሳሲ መታን ንክተሓጋዝኩ ኢሎም፣ ብነጻ ምርጫአም አብ ሓደ ክጥርነፉ ምስ ዝመርጹዮ። ስለዚ አፍረይትን ለአኸትን ጡጥ፣ ውጽኢት ቆረቦት፣ ዓሳ ፣ አፍረይቲ፣ ዓሽግቲ፣ ለአኸቲ ዘይቲ ብልዒ .. ንዕኡ ዝመስልን ካልእን ...ወዘተ አብ ናይ ሎሚ ኤርትራ ኮንፌደራላዊ ህላወ አለዎምዶ የብሎምን ዘይኮነ ከም ሰራሕተኛታትከ አለውዶ የለን ዝብል ሕቶ ክቕርብ ዘለዎ።

ህላወ ከምዚ ዝበለ ማሕበራት ተደላዩ ዝገብሮ ድማ፣ ብዛዕባ ዕዮን ፍርያት ዕዮን ጥራሕ አይኮነን። ብዛዕባ ጥብቅና መሰልን ረብሓን ሰራሕተኛታት ብቕንዱ ምበር። አባላት ኮንፌደራላዊ ማሕበር ብጸዕቂ ሰራሕ ከይህሰዩ፣ ንህይወቶም ሓደጋ አብ ዘምጽእ ከሚካላዊ ትሕዝቶ ዘለዎ ክሰርሑ ከይግደዱ፣ ካብ ግቡእ ወጻኢ ካብ ሰራሕ ከይባረሩ፣ ብክብሪ መነባብሮ ከይሸገሩ ንክጣበቕ ንክከላኸሉምዮ። ነዚ ዘይገብር ማሕበር ድዮ ኮንፌደራሽን ግን ሃለወ አይሃለወ ንውጽዓት ርሂጸ በላዕ እንታዮም አይኮነን። ናይ ህግደፍ ማሕበር ሰራሕተኛታት ኮነ ኮንፌደራሽን ድማ ንሰራሕተኛታቱ ዝሰለ ዘላቂ ንጃንዳዊ መሪሕነት ህግደፍ ዘመጉስ ዘመላኸዕ ምበር፣ ንኣድማላዊ ስምዖን ምኽባር መሰል ሰራሕተኛታት መሰረት ጌሩ ዝሰርሑ አይኮነን። እዚ ናይ ጥርናፌ ኮንፌደራሽን ይትረፍ ብነጻነት ንመሰል ሰራሕተኛታቱ ክጣበቅ፣ ኣድማ ክገብር፣ መምህር፣ ሓኪም፣ መካኒክ፣ ዓዳናይ፣ መሃንድስ፣ ኩሉ ባዕሉ አብ ዝጠፍጠፎ ቁራዕ አእትዮ፣ አሕሊፉ ንበላዒ ዝህብ፣ ነተራ ኩራን ክትዕን ዘይጸወር፣ አካል አምሳል ናይቲ ሃገራዊ ድሕነት እናበለ ዝገልጸ ትካል ስለዮ ኮይኑ መሰል ሰራሕተኛታት ዝግህስ ስማዊ ኮንፌደራሽን ሰራሕተኛታትዮ። ቡቲ ዓለም ትዛረበሉ ዘሎ፣ ጉጅለ ህግደፍ ጉልበት ኤርትራውያን አብ ውልቀ ሕርሻን አባይትን ካብ ምምዝማዙ ሓሊፉ፣ ምስ ናይ ደገ ኩባኒያታት ተሻራኹ ደሞም ማጽዮ ዓጽሞም እናቕርጠመ እንክሎ ስኽፍ ዘይብሎ ልሙስ ስማዊ ኮንፌደራሽንዮ። ህይወት ዘለዎ ክመስል ዓመት መጸ አብ መድረኽ ወጺኡ ከምድር፣ ምስ ናይ አፍሪቃን ዓለምን ማሕበር ሰራሕተኛታትን ኮንፌደራሽናት ተራኺብና ተመክሮ ተለዋዊጥና ኢሉ አፍ ልቡ ነፊሑ አብ ቅድሚ ህዝቢ ከምድር እንክሎ ምስማዕዮ።

ናይ አንበብቲ ዓምዲ

ሰራዊት ህግደፍ ምዃኑ ካብዚ ንላዕሊ መረጋገጺ የለን

ብመትከል ናይ ሓንቲ ልኡላዊት ሃገር ሰራዊት፡ ቅዋም ብዝእዝዞ መሰረት ይቐውም። ብመሰረት ቅዋም መሰሉ አረጋገጽ፡ እታ ሃገር ንትምረሓሉ ሕገ-መንግስቲ፡ መሰልን ረብሓን ህዝቢ ክከላኸል ክሕሉዮ ዝምስረት። ኣብ ኤርትራ ዘሎ ዕጡቕ ክፍልታት ግን፡ ከመይ ኣብቲ መሰረዕ ኣትዮ፡ ደርባዊ ማሕበራዊ መሰረቱ፡ ውጽዕ ድዩ ወጻዒ ዝብል ፖለቲካዊ ገምጋምን ቤተሰባውን ዕርክነታውን ምድንጋጽን ንኅኒ ገዲፍካ፡ ከም ትካል ዝቐመሉ ኣገባብ፡ ዝምረሓሉ ፖሊስን ዕለታዊ ተግባርን ርእይኻ፡ ናይ ህዝብን ወዲ ህዝብን ዘብሎ ፖለቲካዊ መግለጺ ኣይትረኽበሉን።

ህዝባዊ ሃገራዊ ቅዋም ብዘፍቅዶ ዝተጣየሰን ንዕኡ ማእከል ጌሩ ዝሰርሕንዮ ከይበሃል፡ ቅዋምን ቅዋማዊ ኣሰራርሓን ኣብ ኤርትራ ጨረሱ የለን። እቲ ናፈቕቲ ህግደፍ ቅዋም 1997 ኣብ ግብረ ክውዕል ኣለዎ ኢሎም ዝነበሩሉ ዝነበሩ ህዝቢ ብምልኣት ዘይተሳተፈሉ ጨፍላቂ ዓንቀጻት ዝሓቐፈ ቅዋም ድማ ብቃል ኢሳያስ ኣፈ-ወርቂ “መይቱ”ዮ። ዋላ ቅዋም ኣይሃሉ ህዝባዊ ኣረኣእያ ዘለዎ፡ ብተግባር ንመሰል ረብሓን ህዝቡ ዘኸብር ዝሕሉዮ ከይበሃል፡ ኣይኮነን ወገን ህዝቢ ኮይኑ ኣንጻር መራሕቱ ደው ክብል፡ ናይ ገዛእ ርእሱ መሰልውን ዘይኸበረ ብቀስመን ንከምኡ ሰባት ብባርነት ዘገልግል፡ ኣብ እቶ ዝተባህሉ ኩነት ኣትይ ከንቱ ሞት ዝመውት ዘሎ ሰራዊትዮ።

ናብቲ ትካል ዘእትዎ ኣካላዊ ድዩ ኣእምሮኣዊ መዕቀኒታት ኣማሊኡ ኣብ ሰናይ ድሌቱ ዘይኮነ፡ ብሃንደበት ተገፊፉ ብረት ይዓጥቕ፡ ገፊፉ ድማ ዘዕጥቕ ፖለቲካዊ ሩሕ ዘይብሉ ተነቀሳቓሲ ማሸንዮ። እቶም ሰብ ጽሩራ ዝበሃሉ መዓስን ብከመይን ነቲ ኢና ዝብልዎ መዓርግ ረኺበሞ ኣይኮነን ህዝቢ ንሳቶምውን ኣይፈልጡን። ሓደ ጀኔራል መዓስን ብምንታይ ምኽንያትን ደስኪሉ መዝነቱ ተመንጢሉ፡ ተኣሲሩ ኣይኮነን ህዝቢ እቲ ጀኔራል ንገዛእ ርእሱ ኣይፈልጥን። ሓደ ኣባል ሰራዊት መበገሲ ደሞዝ፡ መዓርግ ዝረኽበሉ ኣገባብ፡ ናይ ጥሮታ ግዜ፡ ካልኣት ተወሰኹቲ ረብሓታት ከመይ ይረኽቡ፡ እንታይ እንተ ጌሩ መጠንቀቕታ፡ ገንዘባውን ወተሃደራዊ መቐጻዕትን ይወሃቦ፡ እንታይ እንተ ጌሩኻ ከቢድ ናይ ምብራር፡ ማእሰርትን ሞትን ስገምቲ ይውሰድሉ፡ ብዘይካቲ ላዕለዎይ ኣካል ዝበሃል ወሳኒ ጉጅለ ካልእ ዝፈልጥ የለን። እቲ ሰራዊት ተዳሎ ይበሃል ናበይ ከይበለ ይዳሎ፡ ስለምንታይ ኢሉ ከሓተተ ምኽንያቱ ከይፈልጥ ካብ ኣሃዱ ሰባት ክርሸኑ ሰቕ ኢሉ ይዕዘብ። የጣቕዕ ድማ። ተበገስ ይበሃል ናበይ ኣይፈልጥን ይብገስ። ዝረኽቡኩዮ ሰብ ግፈፍ እምቢ እንተበለካ ተኩሰካ ቅተል ይበሃል ዓይኑ ከይሓሰይ ዝተኣዘዞ ይገብር። ንብረትን ጥሪትን ህዝቢ ዝመት ይበሃል ብዘይዝኾነ ስኽፍታን ተቐውሞን ውሻጦ ኣትዮ ንብረት ይራሲ ጥሪት ይዘምት፡ ኣባይቲ የዕኑ፡ እዚ ባህርን ዕለታዊ ተግባርን ናይዚ ኣብ ኤርትራ ዘሎ ዕጡቕ ክፍልታትዮ። ባዶ ሕሜታ ኣይኮነ፡ ፈጠራዊ ጠቕነ ኣይኮነን። እቲ ዝእዝዝ መንግስታዊ ጉጅለ ኮነ፡ እቲ ዝእዝዝ ሰራዊት ኣፎም መሊኦም ብኹርዓት ዝዛረብሉ ከም ንቡር ዝተወሰደ ገበናዊ ተግባርዮ።

ብ3 ሚያዝያ 2016 ኣብ ማእከል ከተማ ኣስመራ ዝተፈጸመ ዘሕዝን ጨቃን መቐተልቲ ዜጋታት ድማ መቀጸልታ ደኣምበር መፈለምታ ኣይኮነን። ኣብ ቅድሚ ህዝብን ዲፕሎማሲኛታትን ዝተፈጸመ ብምዃኑ ግን፡ ንብዙሓት ኣግሪምሎም። ጉጅለ ህግደፍ እንታይ ባህሪኡ፡ እቲ ኣብ ትሕቲኡ ዘሎ ሰራዊትኻ እንታይ ተግባር ዝያዳ ተቐላቢዑ። እሞ ኣብ ኤርትራ ዘሎ ዕጡቕ ክፍልታት ብኸመይ ዝተወደበ? ንናይ መን ረብሓ ዝከላኸል? ናይ መን ሰራዊትዮ? ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ ክበሃል፡ ይምጥኖ? ዘይናቱ ዘይተልእኾኡ ምሃብን ምሽላምንዮ ኣይኮነን? እስከ ነብስ ወክፍና ምስዚ ጉዳይ ብዝተኣሳሰር ዘለና ርድኢት ንመርምሮ፡ ብጭቡጥ ኣብነታት ከኣ ነሰንዮ። ኣብዚ 25 ዓመት ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ብዙሕ ኣዝዩ ብዙሕ ግፍዕታት ክፍጸም ተዓዝብና። እሞ እዚ ብገለ ወገናት ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ ዝበሃል ዘሎ ሰራዊት ግፍዒ ካብ ምፍጸም ንብረት ካብ ምዝማት፡ ሰብ ካብ ምስዋርን ምርሻንን ወጻኢ፡ ትእዛዝ ላዕለዎት ነጹጉ ወገን ህዝቢ ኮይኑ፡ ንብረት ዘድሓናሉ፡ ሰባት ካብ ማእሰርትን ሞትን ነጻ ዘውጽኡሉ ሰዓት ዕለትን ቦታን ኣሎ ድዩ? ብወገኑይ ከምዚ ዓይነት ኣወንታዊ ተግባር ክፍጸም ኣይረኣኹን ኣይሰማዕቡን። ስለዚ ከኣ ንዓይ ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ ዘይኮነ ሰራዊት ህግደፍዮ። ቃታሊ ህዝቢዮ። ንህዝቢ ዘኸብር ዘይኮነ ንህዝቢ ዝንዕቕ፡ ካብ ህዝቢ ዝፈርሕ ዘይኮነ ንህዝቢ ዘፍርሕ ድልዱል በትሪ መላኺ ጉጅለዮ። ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ ኣብ ልምዓት ከምዚ ጌሩ፡ ኣብ ክስቶ ከይዱ ተዋጊኡ ልኡላውነት ኣኸበሩ ዝበሃል ንዓይ መሰረት ኣልቦዮ። ሓቕነት ዘይብሉ ናይ ኣረኣእያ ተደናጋጽናትዮ። ፋሽሽታዊ ተግባር 3 ሚያዝያ 2016 ሓይልታት ምክልኻል ሃገር ኤርትራ ኮይኑዶ ፈጹም ወይስ ሰራዊት ህግደፍ ምምዝዛን ኣገዳሲዮ።

ብርግጽ ካብዚ እቲ ዝበዝሐ ሰራዊት፡ ካብ ጭቁናት ክፍልታት ሕብረተ-ሰብና ፈትዮ ዘይኮነሱ፡ ተገዲዱ ዝኣተዎ ብደርባዊ ቦትኡ ኣካል ናይ ውጽዕ ህዝብና ኮይኑ፡ ረብሓኡ ኣብ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ደኣምበር፡ ጭቆና ክቕጽል ንጠቕሙውን ኣይኮነን። ስለዝኾነ ከኣ ደርባዊ ንቕሓቱ ሓፍ ኢሉ፡ ንረብሓ ህዝብን ሃገር ጠጠው ኢሉ ናብ ዝቃለሰሉ መድረኽ ክሳብ ዘይተሰጋገረ፡ ናይ ጭፍጨፋ መሳርሒ ሰራዊት ህግደፍ ደኣምበር ሰራዊት ምክልካል ሃገር'ዩ ኢልካ፡ ብዕላማ ይኹን ብተግባር ክትዛረበሉ ዘኽእለካ ኣይኮነን።

ስመረ ካብ ደቡብ ኣፍሪቃ

እቲ ናታስ ንሓማታ

ህዝቢ ይመርሕ ኣለኹ ዝብል መንግስቲ፡ ካብ ካልኣት ኣወንታዊ ተመክሮ እናወሰደ፡ ካብ ናቱ ጉድለታት ድማ እናተማህረ ደኣ ንቕድሚት ክግስግስ ኣለዎምበር፡ ንሱ ብዕላማ ዝሓዞ ብውጥን ድማ ዝሰርሓሉ ካብ ሓቂ ዝረሓቐ መደነጋሪ ስልቲ፡ ካልኣት ይብልዎ ይገብርዎ እናበለ ህዝቢ ኣኪቡ ብመራኽቢ ብዙሓን ክጉስጉስሲ ሕፍረት'ዩ። ናይ ከኣልናዮ ምውርዘይን ምውርጸጽን'ዩ። መራሒ ህግደፍ ከም ዕቡድ ከልቢ ሓሓሊፉ ምስ ኩለን ጎረባብቲ ሃገራት ተናኺሱ፡ ኣብ ኩሉ ድማ ከሲሩ ማይ ዓሚኹ ተሪፉ። ነቲ ዘጋጠሞ ስዕረት፡ ውርደትን ክሳብ ናብ ካልኣት ከላግብ ንሕናስ ሓያላትን በላሕትን ኔርና መጋጥምትና ግና ጎረባብትና ዘይኮነስ ኣብ ርሑቕ ዝርከቡ ሓያላን መንግስታት'ዮም። እዛ ሃገር ንእሽቶ እዚ መንግስቲ ከኣ ገና ዘይደልደል ውልዶ ስለዝኾነ፡ ተዋዲዮም ክብቱኑና ከንበርክኹና ሽርሕታት ይኣልሙልና ኣለው። ብዝተወደበ መንገዲ ስነ-ኣእምሮኣዊ ኩናት የካይድሉና ኣለው ዝብል መደረ ካብ ዘስመዓላ ዕለት ካድራቱ፡ ሰበሰልጣናቱ፡ ረድዮኡ ተለቪኻ፡ ደረፍቱ፡ ተዋሳኢቱ ስነ-ኣእምሮኣዊ ኩናት ዝብል ቃል ብሓኪም ከም ዝተኣዘዘ መድሓኒት ብዘይዕረፍቲ ክደጋግምዎ ይውዕሉ ኣለው።

እቲ ዝገርም በቲ ሓደ መዳይ ህዝቢ ኤርትራን መንግስቲ ኤርትራ ከም ማይን ጸባን ዝተወሃሃዱ፡ ንዝኾነ ግዳማዊ ሽርሕታት ኣቐዲሞም ዝርድኡ፡ ከከም ኣመጸጽኣኡ ዝምክቱ፡ ዘንበርክኹ፡ ብቐሊል ዘይዕጸፍ ፖለቲካዊ ንቕሓት ዝደለቡ፡ ብመትከል ዝግዝኡ ዝብል ነጎድንዳዊ ፕሮፖጋንዳዊ ነፍሕታት የካይዱ። በቲ ካልእ ተገልቢጦም ስነ-ኣእምሮኣዊ ኩናት ይከይደልና ኣሎ፡ መንእሰያት ግዳይ ስነ-ኣእምሮኣዊ ኩናት ኮይኖም ይሰደዱ ኣለዎ እናበሉ ንካልኣት ክኸሱ ይስምዑ። ስነ-ኣእምሮኣዊ ኩናት መን ኣብ ልዕሊ መን የካይድ ግን ምስክር ዘድልዮ ንጽር'ዩ። ሎሚ ታሪኽ ኣብ ክንዲ ምስራሕ ወግሐ ጸብሐ ኣብ ናይ ትማሊ ታሪኽ፡ ተመክሮን ሓርበኝነት ክትሕባእ ምፍታን፤ ብኣፍካ ሰማእታትና እናደጋገምካ፡ ብተግባር ብስምም ምሽቃ፤ ሑሕ ጀሃድ መጽኡኻ፤ ሑሕ ወያነ መጽእካ፤ ሑሕ ኣሜሪካ ዘረይትካ፤ ሑሕ ልኡኻት ወያነ በተንኹ፤ ልኡላውነት ተጎብጦ፡ ሰውኣትካ ዝውደቐሉ ዕላማ ኣብ ሓደጋ ወደቐ ዝብል ጎስጓስ ስነ-ኣእምሮኣዊ ኩናት ዶ ኣይኮነን? ካብ ወርሒ ናብ ወርሒ ብበዓላት ኣላጊብካ ግዜ ዝሓለፎ ፊልምታት እና ደጋገምካ፡ ብኣጉል ጃህራን ፈኽራን ዓጂብካ ምስሊ ሽቦ ወተሃደራት፡ ታንክታትን ካልኣት ተተኮስትን ምቅላሕ ስነ-ኣእምሮኣዊ ኩናት'ዶ ኣይኮነን? ኣብ ዙርያ ዓለም ዝተፈጸመ ሰብ ዝሰርሐ ኮነ ባህሪያዊ ሓደጋታት ኣሪኹ፡ ከም ኣገዳሲ ዜና ሰላም፡ ደሞክራሲን ልምዓትን ምቅላሕ ስነ-ኣእምሮኣዊ ኩናት ዶ ኣይኮነን? ኣብ ህዝቢ ዝፍኖ ዋና ዘይብሉ በላ ቤሎ ብተለምዶ ዐፂ በዓል ቤቱ መን ድዩ? ከም መንግስቲ ህግደፍ ደኽ ኣይኮነን? እሞ ካብዚ ንላዕሊ ስነ-ኣእምሮኣዊ ወራር ምፍናው ኣሎ ድዩ? የለን።

ነቲ ባዕሉ ብመደብ ዝሰርሓሉ ንለዋሃት ዘደናግረሉ ስነ-ኣእምሮኣዊ ኩናት፡ ኣብ ኩሉ ምስተሳዕረ ተነጹሉ ኣብ ጥራሕ ጎልጎል ምስ ተረፈ፡ መንእሰይ ንፖሊሲ ተኩሲካ ቅተል ሰጊሩ ነፊጽ ምስተሰደ ምስተበተነ፡ እቲ ከም ሓደ ድልዱል ሓላዊ ዕርዲ ቆጶሩ ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ እናበለ ብመብጸዓ ቃላት ዝጥብር፡ ብግፋ ዝተኣከበ ሰራዊት ገዲፍዎ ምስከደን ወተሃደራዊ መሳርዑ ምስ ነሃለን፤ ስነ-ኣእምሮኣዊ ኩናት እንታይ ማለት'ዩ? ካበይ ይብገስ? መን'ዩ ከምኡ ዝገብር? ስለምንታይ ኣብ ልዕሊና ስነ-ኣእምሮኣዊ ወፊራ ይካደ? ከመይኹ ክንምክቶ ኣለና? እንታይ ሃሲዮኽ ኣብ ጸሓሙልና ወዘተ ዝብሉ ነጥብታት እናልዓሉ ክፈላስፉ ክሰምዕ እንከለኹ ኣደይ ከምዚ ዓይነት ግልቡጥ ሓሳብ ከጋጥማ እንከሎ ትደጋግሞ ቃል ተዘኪሩኒ። “ወይ ዘይምሕፋር እቲ ናታስ ንሓማታ” ዝብል።

ንዓይ ከም ዝርደኣኒ መራሕቲ ህግደፍ ሕጂ ዝበሉ እንተበሉ ዝገበሩ እንተገበሩ ኣብ ልቢ ህዝቢ ክኣትው ኣይክእሉን'ዮም። ስለምንታይ'ሲ ኩነታቶም ዘይጽቡቕ ምዃኑ እናፈለጠውን ነዊሕ ተጽሚሙ ሰማዒ ስለ ዝሰኣነ ልቡ ቅሒሩ'ዩ። ተቐሊሱ ክስዕርም፡ ከከም ዝፈጸምዎ ዝበናት ኣብ ቤት ፍርዲ ኣቕሪቡ ክፋረይም ደኣምበር፡ ስርዓት ወያነ'ዶ ምምሕዳር ዋሽንግቶን'ዶ፡ ከደዓት'ዶ፡ መንዶ መንዶ ዝበሃል ክሲ ሰማዒ ዘለዎ ኣይመስለንን። ብርግጽ ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ሰፊሕ ዝተወደበ ስነ-ኣእምሮኣዊ ኩናት እናካደሰ ስለ ዝመጸ፡ ኣብ ዝተወሰነ ግዜ ንወራርይ ባህሪኡን ተግባሩን ተደናገጽቲ ረኽብሉ ኔሩ'ዩ። ገለውን ክሳብ ሎሚ ካብ ድቃሶም ዘይተበራበሩ፡ ወይ ፈሊጦም ዘጽቀጡ፡ እቶም ተቐውምቲ'ኮ

አስላምኖም፣ ልኩላውነት ብስርዓት ወያነ ተታሒዙ ክሳብ ዝሃለወ ዝጠፍአ ይጥፋእ ሰላም አይንደሊ ልምዓት አይንደሊ፣ ነቲ ብሕጊ ዝተረጋገጸ ንዘይምቕባል፡ ቀዳማይ ወራር ወያነ፣ ካልኣይ ወራር ወያነ፣ ሳልሳይ ወራር ወያነ እናበሉ ከም ደጋሚት ዑፍ ሓንሳብ ዝሰምዕዎ ጥራሕ ዝደጋግሙ ጥቕዓት ስነ-አእምሮአዊ ኩናቱ አፍርዮዩ።

ብፍላይ እቲ ፖለቲካዊ መሰረት ዘይጸንሖ ናቱ ድምጺ ጥራሕ እናሰምዐ ዝግበዩ መንእሰይ ቦቲ ህግደፍ ዘካየዱ ስነ-አእምሮአዊ ኩናት አይተጎድኡን ክበሃል አይከኣልን። አዝዩ ተሃስዮዩ። ስለዚ ኣብ ልዕሊ ካልእ ዘይኮነ ኣብቲ ናተይ ዝብሎ ህዝቢ ስነ-አእምሮአዊ ኩናት ዘካይድ ህግደፍ ምበር ካልእ ናይ ደገ ሓይሊ አይኮነን። ሃገር ናብ ምድራዊት ሲኦል ቀይሩ፡ ድኻ ብሓይሊ ሰብ፣ ድኻ ብእንስሳ ዘቤት፣ ድኻ ብኣግራብ፣ ድኻ ብዘራእቲ፣ ንጽልቲ ኣብ ዝምድናታት ወጻኢ ጌርዋ ክንሱ፡ ብስቡቕ ንኸይድ ስለዘለና ቀኒኦሙልና ክበታትኑና፡ ምስተዳኸምና መታን ክጎብጡና ስነ-አእምሮአዊ ኩናት የካይድሉና አለው፡ ነዚ ንምምካት ንቕሓትና ከነበርኽ አለና እናበል፡ እታ ኩዕሶ ናብ ካልእ ክድርብያ ፈተነ ይገብር አሎ። በዚ ነፍሒታትኪ ዝደናገር ዜጋ ምርካብ ግን ዘብቀዐ ይመስለኒ። ባዕሉ ንባዕሉ፡ መንግስትና ዝኾነ ኣበር የብሉን። ሰላማዊ፡ ሕጋዊ፡ ሓላዩ ህዝቡዩ። ንኹሉ ተጽብኦታትን ስነ-አእምሮአዊ ኩናትን ብጽንዓት ሰጊሩ ድማ ኣብ ዘተኣማምን ባይታ ረገጹ ብጎደና ዕቤት ይምርሽ አሎ እንተብለ ዝደናገሩ ክረክብ ዘይኮነ ስነ-አእምሮአዊ ጭንቀት ዝወለደ ነብሰ ምትላልዮ።

መዓዛ ብስራት ካብ መዓስከር ስደተኛታት ኢትዮጵያ

ተኸተልቲ ህግደፍሲ መዓስ ኮን እዮም ካብ ሕማቕ ተግባራት መራሕቶም ዝማሃሩ።

ትብጻሕ ናብ ኣዳለውቲ መጽሔት ህዝባዊ ደሞክራሲ፡ ከመይ ኣለኹም? ሰላምኩምን ዓወትኩምን እምነ። አሕዋት ካብ ውለድና ዝወረስናዮ መርገም ድዩ፡ ወይስ ሕጂ ክፋእና በዚሑ፡ ወረ ድኽነት፣ ስደት፣ ሓደጋታት ባሕርን ነጋዶ ሰብን፡ ማእሰርትን ሞትን ዘይፍለየና ህዝቢ ንኸውን ኣለና። ወረ ሰላም፣ ደሞክራሲ፣ ፍትሒ፣ ልምዓት ካብ ሕምብርቲ ኤርትራ ምስማዕ ነውሪ መሲሉ። ዝሓለፈ ከይኣክል ኣብ ወርሒ ሚያዝያ 2016 ጥራሕ ክልተ ዓበይቲ ዘሕዝኑ ተረኽቦታት ተመዝጊቦም። እቲ ሓደ ኣብ ከተማና ኣስመራ ብወተሃደራት ተጨፍጨፎም ህይወቶም ዝሰኣኑ መሳኪን ደቅናን ኣሕዋትናን። እቲ ካልኣይ ከኣ፡ ካብ ገማግም ባሕሪ ግብጺ ናብ ምድሪ ኤውሮጳ ክሰግሩ ክብሉ ኣስታት 500 ዝኣኸሉ ኤርትራውያን ዝርከቡዎም ዜጋታት ዝተፈላለያ ሃገራት ስደተኛታት ኣብ ባሕሪ ምጥሓሎም።

እዚ ዜናኪ ኣይኮነን ባህሪያዊ ዝምድናን ዜግነታዊ ፖለቲካዊ ቅርበትን ተሓዊስዎ፡ ብሰብኣውነት ጥራሕ ኣዝዩ ዘሰንብድ ፍጻሜዩ። ከምኡ ስለዝኾነ ድማዩ ኣብ በልጂም ኣብ ኣኼባ ዝነበሩ መራሕቲ ኤውሮጳዊ ሕብረት፡ ነዚ ዘሕዝን ዜና ምስ ሰምዑ፡ ሎሚውን ኣብ ባሕሪ ክንድዚ ህይወት ጠፊኡ ዘሕዝን ጥራሕ ዘይኮነ ዘሕፍርዮ ክብሉ ዝገለጹ። ቅቡጽ ስርዓት ህግደፍ በዚ ይሕጎስ ደኣምበር ዝኾነ ሓዘኔታ ከምዘይሰመዖ ካብ ተመክሮና ኣረጋጊጽና ኢና። ከምቲ ዝተለምደ ኣብ እክለ ዝተባህለት ሃገር ብዝተፈጸመ ነብሰ ቅትለታዊ መጥቃዕቲ ክንድዚ ሰባት ሞይቶም ክንዲኪ ቆሲሎም። ቁጽሪ ምውታት ክውስኽ ዘሎ ተኸእሎ ልዕሉ ምዃኑ ተገሊጹ። እክለ ዝተባህለት ሃገር ብባርዕ ሓዊ ተለብሊባ፣ ኣብ እክለ ዝተባለት ሃገር ብዝተፈጥረ እሳተ-ጎመራ ወይ ምንቅጥቃጥ ምድሪ ህዝቢ ሃሊቑ፣ ህዝቢ ሃገረ እክለ ኣንጻር መንግስቱ ብዘበገሶ ተቓውሞ ሃገር ተናዊጸ ብዘይዕረፍቲ ዝጽብጽባ ማዕከናት ዜናኡ ብዛዕባኪ ብጭቕ ኣይበላን። ደገፍቱ ናቱ መርገጽ ወሲዶም፡ ኣብ ኣስመራ ንዝተወሰደ ፋሽሽታዊ ስጉምቲ ከይኮነ ስቕ ምበላም፡ ኣብ ባሕሪ ብዝተቐዘፉ ዘይምሕዛም ግን ዘተዓዛዝብዮ። እዚ ብጌጋ ዝግለጽ ኣይኮነን። ብግዜ ኣይረኽብኩን ዝምኽነዮሉውን ኣይኮነን። ካብኪ ንሓዕሊ እንታይ ትምህርቲ ክረኽቡ ይጽበዩ ኣለው ኣይርደኣንን አሎ።

ብፍላይ እቶም ኣብ ዝሰልጠነ ዓለም ዝነበሩ ኤርትራውያን መንግስቶም ኣብ ልዕሊ ኣሕዋቶም ከምዚ ዝበለ ጨካን ስጉምቲ ክወስድ እንክሎ፡ ዓገብ ፈጸምቲ ኣብ ሕጊ ክቐርቡ ብዱላት ከኣ ክከሓሱ ኣለዎም ዝብል መርገጽ ኣብ ክንዲ ዝወስዱ፡ ርእዮም ከምዘይራኣዩ፡ ሰሚዖም ከምዘይሰምዑ ስቕታ ምምራጽም ቦቲ ተግባር ከም ዝተሓጎሱዮ ዘመልክት። እዚ ንዓይ ዝህበኒ መልእኽቲ ፖለቲካዊ ጽላላዮ። ብፖለቲካ ጥራሕ ዘይኮነ ብሰብኣውነት ዘይምግዳስ፡ ኣብ ሓደ ሰብን ሓደ ውድብን ፍጹም እምነት ምሕዳር ዝወለደ ኮይኑ ይረኣየኒ። እዚ ከኣ መጀመርያ ነብሰኻ ምጉዳእዮ። ብካልኣይ ከኣ ካብ መስመር ሰብኣውነት ምውጻእዮ። ሳልሳይ ድማ ናይ ታሪኽ፡ ሕግን ሕልናን ተሓታቲ ምዃንዮ። እዚ ሕጂ እንተዘይተረደኣም እቲ መንግስቶም ፈጢርዎ ዘሎ ጸልማት ብቃልሲ ምስተሰገረ ከነረደኣም ኢና።

ለተብረሃን ገዛኢ ካብ ኬኒያ።

ፖለቲካዊ ግንባራት ሎሚስ መለሳ ቆሎ ጥጥቆች ኮይኑ

ኩሎም መራሕቲ ውድባት፣ ድሕነት ህዝብን ሃገርን ይብሉ። እቲ ህዝቢ ንምድሓን ዝውሰድ ስጉምቲ ግዜ ከምዘይህብውን ይምህሩ። ዓቕሚታት ብምልፋን ደኣምበር ብተነጻል ዝዕወት ቃልሲ ከምዘየለ ኣብ መድረሽ ወጺኦም ይምድሩ። ምሉእ ሓድነት ንምግባር ብዕላማ ድዩ ብባህሪ እንተሰይሰለሙ፣ ሰፊሕ ልፍንታዊ ግንባር መስራትካ ኣንጻር ፍጹም መላኽ። ስርዓት ኢሳያስ ሓቢርካ ምቅላስን ርኡይ ለውጢ ምምጻእ ከም ዝከኣልን የስተምህሩ። ካብ ሓሳብ ናብ ተግባር ክትርጉምዎ እንተተጸበኻ ግን፣ ወይከ ተግባር ዘይብሉ ሓሳብ ይኸውን። ቃል ዘየተግብር እንታይ ተረኽቦ ኢልካ ምስተሓትት እከለን እከለን ኣይተሰማምዑን፣ ስለዚ እከለ፣ እከለ ኣብ ዘለዎ ኣይሰርሕን ኣይኣቱን ኢሉ ይብሉኻ። ዋእ ናይ ወልቀ ሰብ ጠባያት እንታይ ገደሶ፣ ቦቲ ዝተሰማማዑሉ ንኡስ መትከላት ዘይግዛእ? ኣ! ኣበይ ኣለኻ ስኻ እከለን እከለ ድሮ ካልእ ናቶም ግንባር መስራቶም ናትኖዩ ደሞክራሲያዊ ይብሉ ኣለው ዝብል ወረ ትሰምዕ።

እቶም ከምኡ ዝብሉን ዝገብሩንኻ መነ መንዮም? መደብ-ዕዮኦም ተመሳሳሊ ድዩ? ብባህሪኽ ይቃደው ድዮም? ኣብ መልክዕ ውደባኽ? ኣብ ልዕሊ ስርዓት ህግደፍ ዘለዎም ፖለቲካዊ ሚዛንኻ? ዝብሉ ሕቶታት ምስ እተቐርብ ትረኽቦ መልሲ ዝተነጸረ ዘይኮነስ ብእንዶስ እንዶስ ዝተሸፈነ ጥውይዎይ ይኸውን። እሞ ከምኡ እንተኾይኑ ደኣ፣ ምስ ኤርትራዊ ደሞክራሲያዊ ኪዳንን ኤርትራዊ ሃገራዊ ባይቶን ኮይንካ ምቕጻልን ምቅላስን? ኣይምሓሸን? ኤርትራዊ ደሞክራሲያዊ ኪዳን ዝምረሓሉ ፖለቲካዊ ቻርተር ስልታዊ ደኣምበር ስትራቴጂካዊ ኣይኮነን። ኤርትራዊ ሃገራዊ ባይቶ ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ዝምረሓሉ ፖለቲካዊ ቻርተርውን ተመሳሳሊ። ሓድሽ ዝማዕበለ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ግንባር እንተዝግበር እሰየ ምተባህለ። ካብ'ቲ ዝተሓተ ልፍንታዊ ምሕዝነት፣ ወጺእካ ዝተሓተ ልፍንታዊ ግንባር ምግባር ደኣ እንታይ መለሳ ኣለዎ። እዚ ጽለኣት ናይ ሰባት እንተዘይኮይኑ ፍሉይነት ናይ መርገጽ ኣየመልክትን። ናይ ፖለቲካዊ ውድባት ግንባር ኤርትራዊ ደሞክራሲያዊ ኪዳን ኮነ፣ ብኩለንተንኡ ምስሊ ኤርትራ ከም ዘንጸባርቐ ኮይኑ ዝተጣየሰ ኤርትራዊ ሃገራዊ ባይቶ ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ናይ ውሱናት ዘይኮነ ናይ ኩሉን ንኹሉ ኣንጻር ምልኪ ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ዝቃለሱ ወገናትዮም። ምስ ኩሉ ሕጽረታቱ ነቲ ቐዲሙ ዝተመሰረተ ግንባራት ንቐድሚት ምድፋእ ደኣምበር፣ ናይ ዕላማን ባህርን ፍልልይ ዘይብሉ፣ ዝተሓተ ልፍንታዊ ግንባር ገዲፍካ ካልእ ዝተሓተ ልፍንታዊ ግንባር መስራትና ኣለና ምባልሲ ጽቡቕ ኮይኑ ኣይተራእየንን። ኣበይዩ እቲ መሰረታዊ ፍልልይ ኣይተረደኣንን። ከምኡ ስለዝኾነ ድማዮ ፖለቲካዊ ምሕዝነታዊ ግንባራት ሎሚስ መለሳ ቆሎ ጥጥቆች ኮይኑ ዘበለኒ። እሞ ኣሕዋት በጃኹም ብስምምዓትኩም ተገዝኡ። ህዝቢ ካብ ቆሎ ናብ እንጀራ ደኣምበር ናይ ጥጥቆ ለውጢ ይጽበ ከምዘየለ ተረድኡ። ህዝቢ ድማ ኣብ ክንዲ ስቕን ሕሜታን ኣወንታዊ ተጽዕኖኡ ከዕርፍ ይግባእ እብል።

መሓመድ ብርሃን ኣሕመድ ካብ ሱዳን

ዓመት ገላርገራዊ ቅጂሰና!